



54044

II

1928

SL

Nie pożycza się

Harcerstwa Polskiego

Zarząd Oddziału Śląskiego



SPRAWOZDANIE ZA ROK 1928



Katowice 1929

Nakładem Zarządu Oddziału Śląskiego Z. H. P. Katowice, Podgórna 7, V. p.
rukami Księgarni i Drukarni Katolickiej Sp. Akc. Katowice, ul. Marsz. Piłsudskiego 58



Pracownia Śląska

Związek Harcerstwa Polskiego
Zarząd Oddziału Śląskiego



SPRAWOZDANIE

ZA ROK 1928



Katowice 1929

Nakładem Zarządu Oddziału Śląskiego Z. H. P. Katowice, Podgórna 7, V. p.
Drukiem Księgarni i Drukarni Katolickiej Sp. Akc., Katowice, ul. Marsz. Piłsudskiego 58

505
38

54044, 1928
II

Przyrzeczenie harcerskie:

„Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Ojczyźnie, nieść chętną pomoc bliźnim i być posłusznym prawu harcerskiemu.“

Prawo harcerskie:

1. Na słowie harcerza polegać jak na Zawiszy.
2. Harcerz służy wiernie Ojczyźnie i dla niej spełnia sumiennie swe obowiązki.
3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.
4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.
5. Harcerz postępuje po rycersku.
6. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.
7. Harcerz jest karny i posłuszny rodzicom i wszystkim swoim przełożonym.
8. Harcerz jest zawsze pogodny.
9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.
10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach, nie pali tytoniu i nie pije napojów alkoholowych.



Sprawozdanie

Zarządu Oddziału Śląskiego Związku Harcerstwa Polskiego
za rok 1928.



Za Zjeździe Oddziału w dniu 25 marca 1928 r. został wybrany Zarząd Oddziału Śląskiego, a ukonstytuował się na zebraniu organizacyjnym w dniu 1. IV. w sposób następujący:

Prezydium Honorowe: P. Wojewoda Śląski Dr. M. Grażyński, J. E. Biskup Śląski Ks. Dr. A. Lisiecki, Marszałek Sejmu Śląskiego K. Wolny i Dowódca Dywizji Śląskiej P. General Dr. J. Zając.

Zarząd: Przewodnicząca h. dh. W. Jordanówna; Wice-Przewodniczący: Dr. H. Krupiński i H. Spoczyńska; Sekretarz M. Łowiński (od dn. 24. I. 1929 h. Dr. J. Bielec).

Członkowie Zarządu: W. Marokini, J. Wojnacka, wiz. Farnik, dr. A. Kocur, prof. T. Maresz, dr. Ręgorowicz, inż. Riess, prez. Skudlarz.

Wydziały: Kół Przyjaciół Harcerstwa: N. Harasiewiczowa; Dochodów Niestających: Gen. J. Zającowa; Skarbowo-Gospodarczych: Inż. Młodzianowski, Skarbnik O. Tomala; Obozów i Wycieczek: W. Jordanówna.

Komisje: Ideowo-Oświatowa: N. Harasiewiczowa; Szkoły Instruktorskiej: ś. p. Radca Prabucki; Statutowo-Regulaminowa: G. Rokita.

Referaty samodzielne: Kapelan Oddziału: X. prob. Proksz; Prasa: Red. Przybyła;

Delegat do spraw „Na Tropie”: H. Spoczyńska i Juchnie-wiczówna.

Komendantami Chorągwi zostali mianowani przez Naczelnictwo ZHP. na skutek wyborów, dokonanych przez Grona Instruktorskie i na podstawie opinii Zarządu:

Komendantka Chorągwi Żeńskiej: Dh. Hm. Mgr. J. Laszczkówna;

Komendantem Chorągwi Męskiej: Dh. M. Łowiński.

W skład **Komisji Rewizyjnej** Oddziału Zjazd powołał: Dr. Rostka, Gen. Horoszkiewicza, Wiz. Miedniaka, P. Kłode, dyr. Baczyńskiego.

Rok 1928 był dalszym etapem planowo prowadzonej pracy nad **podniesieniem poziomu harcerstwa śląskiego**, tak wewnątrz, jak i pod względem propagandy i popularyzacji idei harcerskiej wśród władzy i miejscowego społeczeństwa. W pracy tej na plan pierwszy wysuwa się znaczny rozwój Kół Przyjaciół Harcerstwa na terenie całego Oddziału, oraz znaczny rozwój gospodarczy Oddziału, głównie dzięki znacznej **samowystarczalności** i pomocy społeczeństwa.

Całością prac kierował t. zw. Wydział Wykonawczy Zarządu, w dość ścisłym gronie osób, pozostających w bardzo bliskim kontakcie. Cały zarząd w myśl swych postanowień zbierał się w miarę potrzeby, ustalając ogólne wytyczne i przyjmując sprawozdania do wiadomości.

Poniżej podajemy sprawozdania poszczególnych Wydziałów, Komisyj i Referatów.

Wydział Wykonawczy.

Praca W. W., jak już wspomnieliśmy, odbywała się w gronie osób bezpośrednio kierujących pracą, t. j. Przewodniczącej ZO., Komendantów Chorągwi, Sekretarza, Skarbnika, Kier. Wydziałów KPH, Obozów, i Przewodniczącego Kom. Statutowo-Regulaminowej; kontakt był tak bliski, że co najmniej 2—3 razy w tygodniu wymienione osoby porozumiały się ze sobą, a z Komendantami Chorągwi widywała się Dh. Przewodnicząca prawie codziennie.

Prace W. W. skupiały się koło następujących zagadnień.

1. Utrzymanie kontaktu z władzami: Rządowymi, Samorządowymi i Harcerskimi, tak na Śląsku, jak i w centrali;
2. Współpraca z inn. pokrewnymi organizacjami na Śląsku;
3. Współpraca z obu Komendami Chorągwi: Żeńską i Męską;
4. Dojazdy i kontrola prac w środowiskach.

Ad. 1. Jeśli chodzi o kontakt z Władzami Rządowymi, to był on bardzo ścisły i polegał głównie na odbywanych co pewien czas konferencjach z P. Wojewodą Śląskim Dr. M. Grażyńskim, który zawsze okazywał nam swe wielkie zainteresowanie i czynną pomoc. Jedną z tych konferencji odbyła się w dość liczny gronie pracowników harcerskich.

Pozatem kontakt ten objawiał się przez wizytacje obozów i kilku środowisk przez P. Wojewodę i P. Dowódcę Dywizji Śląskiej oraz szereg Panów Starostów.

Dzięki tej pracy uzyskał Z. O. dość znaczną pomoc materjalną, zwłaszcza w tym roku wzrosła pomoc ze strony samorządów.

Kontakt z centralnymi władzami harcerskimi był również b. ścisły i polegał na braniu udziału we wszelkich

zjazdach, organizowanych przez Naczelnictwo ZHP., oraz przez pobyt na Śląsku przedstawicieli tak Naczelnictwa, jak i Głównych Kwater.

Ad. 2. W. W. głównie w osobie Dh. Przewodniczącej współpracował ze wszystkimi pokrewnymi organizacjami na terenie Śląska przez branie czynnego udziału we wszelkich Zjazdach, organizowanych przez te stowarzyszenia oraz przez czynną współpracę.

Ad. 3. Współpraca z obu Komendami była bardzo ścisłą. Dh. Przewodnicząca odbyła kilka razy w tygodniu konferencje, co miało bardzo dodatni wpływ na współpracę i uzgadnianie tak pracy Zarządu, jak i obu Komend.

Ad. 4. W r. ub. zwracano bardzo dużą uwagę na dojazdy zwłaszcza do Kół Przyjaciół słabiej działających oraz do środowisk, gdzie ich zupełnie nie było, celem zorganizowania nowych Kół.

W ciągu roku sprawozdawczego zostały zwizytowane wszystkie KPH. Szczegóły podajemy w sprawozdaniu odpowiedniego Wydziału.

Poniżej podajemy tabelkę najważniejszych prac w okresie sprawozdawczym:

- | | | |
|-----|-----|---|
| 10. | 1. | Zebranie Z. O. — Sprawy zmiany statutu i regulaminu. |
| 14. | 1. | „Choinka“ Z. O. z udziałem Ks. Biskupa i Dowódcy 23 Dyw. Piech. |
| 7. | 2. | Zebranie W. W. — Powołanie Wydz. Obozów, sprawa Szkoły Instr. |
| 13. | 2. | Zebranie Komisji Szkoły Instr. |
| 5. | 3. | Zebranie Z. O. — Sprawy zjazdu Oddziału i sprawozdania. |
| 12. | 3. | Zebranie Komisji Szkoły Instr. |
| 20. | 3. | Zebranie Z. O. — Sprawa zjazdu Oddziału. |
| 25. | 3. | Zjazd Oddziału. |
| | 4. | Zebranie konstytucyjne Z. O. |
| | 4. | Zebranie Komisji Dochodów Niestających. |
| | 4. | Zebranie Wydz. Obozów i Wycieczek. |
| 11. | 4. | Zebranie W. W. — Sprawozdanie bieżące. |
| 25. | 6. | Zebranie Z. O. — Plan akcji letniej 1928. |
| 19. | 9. | Zebranie W. W. — Reorganizacja pracy, powołanie Rady Opiekuńczej, sprawy wyjazdu do Anglii. |
| 22. | 9. | Zebranie specjalne w sprawie „Na Tropie“. |
| 29. | 9. | Złożenie życzeń P. Wojewodzie w dniu imienin. |
| 19. | 10. | Zebranie W. W. — Sprawy dziesięciolecia, szkoły instruktorskiej i zjazdu opiekunów. |

31. 10. Udział w 10-cio leciu Niepodległości i połączenia organizacji harcerskiej oraz przyjęcie na zamku u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w Warszawie.
2. 12. Zjazd Opiekunów i Prezesów K. P. H.
12. 12. Konferencja przedstawicieli Z. O. oraz obu Komend Chor. u P. Wojewody.
21. 12. Zebranie W. W. — Sprawy budowy domu harcerskiego i gwiazdki.

Sekretariat.

Sekretariat Z. O. prowadził normalną pracę kancelaryjną, opracowywał materiał na zebrania, dane informacyjne dla prasy, sprawozdania okresowe, komunikaty z zebrań itp.

Praca kancelaryjna napotykała na dość znaczne trudności z powodu nieposiadania żadnej stałej płatnej siły kancelaryjnej. Jedynie w okresach wielkiego nawału pracy angażowano na pewien okres jednego harcerza z b. małym wynagrodzeniem do prowadzenia kancelarii.

Przy znacznym wzroście jednostek organizacyjnych nasuwa się konieczność zaangażowania choć jednej płatnej siły kancelaryjnej do tak mechanicznych prac, jak prowadzenia dziennika itp.

Sekretariat załatwił pism:

	1927	1928	Przybyło
Pism wpłynęło	361	527	166
Wysłano rodzaje pism	211	361	150
Załatwiono spraw	497	793	296

W zestawieniu tem nie jest podana zupełnie ilość pism wysłanych według książki pocztowej. Dla informacji podajemy, że okólniki Z. O. wychodzą w 320 egzemplarzach średnio co kwartał, pozatem co miesiąc wysyła się ponaglenia w sprawach opłat organizacyjnych, przeciętnie 100 egz.

Wielką przeszkodą w pracy oddziału jest brak odpowiedniego lokalu, oraz ciągłe przeprowadzki (dla informacji podajemy, że w ciągu r. ub. biura Z. O. mieściły się kolejno w 3-ch lokalach).

Lokal obecny jest bardzo nieodpowiedni, gdyż posiadamy trzy małe pokoiki na 5-tem (piątym) piętrze przy ul. Podgórznej l. 7., w których mieści się sekretariat i wydział gospodarczy Z. O., obie Komendy Chorągwi, Biblioteka i Komisja dostaw harcerskich.

Wydział Obozów i Wycieczek.

Wzorem roku ubiegłego, w którym poczyniliśmy bardzo duże doświadczenia w tym dziale pracy, zajmowaliśmy się następującymi sprawami:

1. Wyszukaniem terenów i pomieszczeń.
2. Organizacją strony administracyjno-gospodarczej.
3. Wizytacją obozów.
4. Likwidacją akcji letniej.

Wyszukanie terenów napotkało w tym roku na mniejsze przeszkody. Przedewszystkiem dzięki **dobremu zachowaniu** się obozów w r. ub., otrzymaliśmy wszystkie tereny zeszłoroczne, pozatem **Dowództwo Korpusu Pogranicza**, na wschodnich kresach Rzeczypospolitej przyznało nam, na dość dogodnych warunkach, pomieszczenie tak dla żeńskich, jak i dla męskich drużyn.

Strona administracyjno-gospodarcza nie napotkała również na żadne trudności, a dzięki doświadczeniom zeszłorocznym i wprowadzonym ulepszeniom księgowości, rozliczenia, nadesłane ze znaczną punktualnością, nie pozostawiały nic do życzenia.

Z. O. dostarczył wszystkim obozom książek wraz z odpowiednimi instrukcjami, oraz ogłosił konkurs na najsolidniejsze rozliczenie się. Konkurs ten z powodu małej ilości pracowników w centrali nie został jeszcze rozstrzygnięty. (Badania, szczegółowe ksiąg kasowych nie ukończone).

Jeśli chodzi o wizytacje, to wszystkie obozy były wizytowane najmniej raz jeden przez Dh. Przewodniczącą Zarządu lub przedstawicieli obu Komend Chorągwi. Pozatem, jak już nadmieniliśmy we wstępie, szereg obozów było wizytowanych przez przedstawicieli Władz Państwowych na Śląsku w osobach P. Wojewody Dr. Grażyńskiego, Dowódcy Dyw. Śląskiej P. Gen. Dr. J. Zajaca, PP. Naczelników Wydz. Woj. Śląskiego i Starostów.

Na podstawie opinii wszystkich wizytatorów możemy stwierdzić, że poziom tegorocznych obozów stał dość wysoko, a zwłaszcza obozy o charakterze kursów, organizowane przez obie Komendy Chorągwi, Komendy Hufców i starsze drużyny, nie pozostawiały nic do życzenia, zasługując na całkowite uznanie.

Jako cechę najbardziej charakterystyczną dla tegorocznych obozów musimy wskazać znaczny ich rozwój ilościowy i jakościowy, mimo zmniejszonej dość znacznie pomocy pieniężnej jaką Z. O. mimo usilnych starań uzyskał od władz.

Cyfrowo akcja letnia 1928 r. przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	1924			1925			1926			1927			1928		
	Ż.	M.	R.	Ż.	M.	R.	Ż.	M.	R.	Ż.	M.	R.	Ż.	M.	R.
Ilość kursów	2	2	4	3	5	8	3	7	10	1	12	13	3	18	21
Ilość obozów	—	4	4	—	5	5	—	7	7	7	5	12	11	16	27
Ilość kolonji	—	—	—	1	—	1	1	1	2	2	5	7	10	6	16
Uczeszn. czk.	65	160	225	85	370	455	95	543	638	242	593	835	464	1032	1496
Har. erze (dni)	1365	2880	4245	1785	6660	8445	1841	11403	13244	4702	12947	17649	8533	22064	30597
Ilość wyciecz.	2	3	5	—	4	4	1	7	8	2	17	19	—	29	29

Litera „Ż” oznacza obozy żeńskie, litera „M” oznacza obozy męskie, a litera „R” oznacza razem.

Jeśli chodzi o stronę finansowo-gospodarczą tegorocznych obozów, to na specjalną uwagę zasługuje:

1. Znaczne **potanienie obozów**, mimo, że drożyzna ogólnie w państwie nie zmniejszyła się w okresie sprawozdawczym. Potanienie to najlepiej ilustrują następujące cyfry:

Koszt utrzymania 1 harc. prez 1 dzień
w obozie

(koszt jednego harcerzodnia):

	Chorągiew Żeńska		Chorągiew Męska	
	1927	1928	1927	1928
Koszt wyżywienia	2,06	1,91	1,49	1,62
Koszt inwentarza	0,60	0,33	0,43	0,46
Urządzenie i różne	0,68	0,92	0,91	0,39
Całkowity dzienny koszt	3,44	3,16	2,83	2,47

Jak widzimy, **koszt ogólny zmalał**, koszt wyżywienia został w obu chorągwiach prawie wyrównany, wydatki na inwentarz utrzymały się na dawnym poziomie, znacznie malejąc w chor. żeńsk., to samo w odwrotnym stosunku dotyczy wydatków pozostałych.

2. Znaczny **wzrost pomocy** ze strony KPH., które w r. 1927 udzieliły obozom **3.332,65 zł**, a w roku sprawozdawczym **18.439,16**. Nie mamy w tej chwili danych, z jakich źródeł KPH. czerpały te sumy (dochody własne, subsydia), samo jednak wystarcanie się o tak poważną kwotę jest pracą bardzo dużą.
3. Zaznacza pomoc ze strony **Korpusu Ochrony Pogranicza** przez dostarczenie dla obozów bezpłatnie miejsc lub pomieszczeń, żywności i 75% zniżki przejazdu kolejami.
4. Bardzo wydatną, wzorem roku ubiegłego, pomoc **Z. O. K. Z.** przez udzielenie kredytowanych przejazdów do miejsc obozowania.

5. Wzrost zainteresowania się obozami ze strony **przemysłu**, wyrażający się pomocą w r. 1927 = **1.520 zł**, a w r. 1928 = **11.464 zł**.
6. Znaczne **procent. zmniejszenie pomocy** z poza harcerstwa, które możemy najlepiej określić sumą uzyskanych subsydji, przypadających na jednego uczestnika, która wyniosła: w roku 1927 = **48,27 zł**, a w roku 1928 = **38,08 zł**, czyli, że pomoc ta **zmniejszyła się** na jednego uczestnika o **10,19 zł**, co przy 1.496 ucz. daje poważną kwotę **15.244,24 zł**otych.

Dochody na akcję letnią w 1928 r.:

	Chorągiew:		
	Żeńska	Męska	Razem
I. Fundusze własne harcerstwa			
a) Opłaty uczestników wyniosły:	5.425,66	8.852,70	14.278,36
b) Fundusze zarobione i oszczędzone przez drużyny	714,27	1.628,87	2.343,14
c) Zasiłki K. P. H.	5.176,66	13.262,50	18.439,16
d) Zasiłki Zarządu Oddziału z funduszków własnych	336,42	3.058,64	3.395,06
II. Fundusze z poza harcerstwa			
a) Śląski Urząd Wojewódzki	9.333,34	10.666,66	20.000,—
b) Państw. Komitet Wych. Fizyczn., P. W., D. O. K. i K O. P. (brak danych co do wartości wyżywienia, dost. w naturze, dla obozów żeńskich w obrębie D. O. K. i K. O. P.)	1.903,20	9.594,28	11.492,48
c) Z. O. K. Z. przejazdu koleją (część)	—	3.588,81	3.588,81
d) Przemysł	3.666,71	7.797,29	11.464,—
e) Gminy i Samorządy	1.101,96	5.700,—	6.801,96
f) Szkoły	—	345,—	345,—
g) Różne dary od osób prywatnych i t. p.	2.846,75	776,66	3.623,41
Razem wpływy na akcję letnią	30.504,97	65.271,41	95.776,38

Dochody zostały zużyte w sposób następujący:

	Chorągiew:		
	Żeńska	Męska	Razem
1. Przejazdy, przewóz rzeczy, mieszkanie i urządzenie	6.535,47	7.523,24	14.958,71
2. Wyżywienie	16.366,89	35.268,69	51.635,58
3. Ekwipunek i inwentarz	2.840,84	9.685,19	12.526,03
4. Wynagrodzenie	—	250,—	250,—

	Żeńska	Chorągiew: Męska	Razem
5. Lekarz i apteka	—	461,93	461,93
6. Administracja (mat. piśm., książki gospod., kompl. kas dla obozów)	284,42	382,78	667,20
Różne	950,—	2.147,57	3.097,54
Razem zł:	26.977,62	55.719,37	82.696,99

Wydział Kół Przyjaciół Harcerstwa.

Na terenie Oddziału Śląskiego Związku Harcerstwa Polskiego istnieje obecnie 37 K. P. H. Pośród zarejestrowanych w roku 1927 28 Kół 8 pracowało bardzo słabo, a 4 zupełnie nie było czynne.

W roku sprawozdawczym założono 12 nowych K. P. H., a w 2 Kółach na nowo rozpoczęto pracę po czteroletniej przerwie.

W ubiegłym roku Zarząd Oddziału specjalną uwagę zwrócił na działalność Kół Przyjaciół, starając się ze wszystkimi nawiązać łączność i przekonać się o stanie ich pracy na miejscu. W tym celu Przewodnicząca Z. O., Dhna W. Jordanówna, która w roku sprawozdawczym rozpoczęła szeroką akcję wizytacyjną, zwizytowała następujące Koła Przyjaciół Harcerstwa: Brzeziny, Bielszowice, Cieszyn, Giszowiec, Król. Hutę, Lubliniec, Mała Dąbrówkę, Michałkowice, Rybnik, Tarnowskie Góry, Chorzów, Tychy, Katowice, Welnowiec, Ligotę. Niektóre Koła wizytowane było parokrotnie; ogółem wizytacji i dojazdów do K. P. H. w rozmaitych sprawach było 54.

Nowe Koła założono w następujących miejscowościach: Siemianowice, Dziedzice, Rydułtowy, Knurów, Kochłowice, Nowa Wieś, Nowy Bytom, Świętochłowice, Zgoda, Mikołów, Chropaczów i Sucha Góra.

Te dojazdy do Kół odbiły się bardzo dodatnio na pracy K. P. H., gdyż nie tylko dały możność przekonania się nacznie o pracy starszego społeczeństwa nad młodzieżą, ale ożywiły w niejednym wypadku działalność Koła P. H., dając szereg wskazówek programowych.

Z dużą radością podnieść musimy, że jest pewna ilość Kół, które doskonale rozumieją swoje zadanie i otaczają swe drużyny prawdziwą opieką moralną i materialną. Z wielkim nakładem trudów działają KPH. zwłaszcza w kierunku realizacji planów obozowych i śmiało twierdzić możemy, że pomoc ich przyczyniła się do powodzenia akcji letniej.

W ogólnej charakterystyce Kół Przyjaciół Harcerstwa uderza często spotykana obojętność rodziców harcerki i har-

cerzy, którzy niestety są jeszcze zbyt rzadko członkami Kół. — Tłumaczy się to tem, że harcerstwo na Śląsku przeważnie składa się z dzieci niezamożnych rodziców, robotników, rzemieślników, drobnych rolników, często bezrobotnych, tak, że rodzice, którzy płacą za syna lub córkę opłaty organizacyjne i kupują czasem mundurek, nie mogą się już zdobyć na drobne opłaty członka K. P. H. Obecnie, chcąc jednak zbliżyć ogół rodziców do naszej organizacji, Zarząd Oddziału zarządził, aby tam, gdzie nie da się ściągnąć normalnych opłat członkowskich, obniżano je do minimum, t. j. 20 lub 15 gr miesięcznie, lecz tylko dla rodziców harcerzy. Stosunek rodziców do harcerstwa w wielu miejscowościach jest b. przychylny, biorą oni udział we wszystkich uroczystościach, przyrzeczniach, gwiazdkach itp., a ten żywy udział wytwarza serdeczny nastrój i zachęca młodzież do pracy.

Zaznaczyć jednak trzeba w imię prawdy, że w wielu jeszcze Kołach pokutuje duża obojętność dla ogólnych celów Związku i brak poczucia łączności organizacyjnej. Koła te, oddane jedynie pracy swej drużyny, nie doceniają tego momentu, że rozwój drużyny zależny jest od ogólnego rozwoju Związku, że przez to także dla ogólnych celów Związku trzeba ponieść pewną ofiarę, choćby w formie opłat organizacyjnych, t. j. 10% należnych Zarz. Oddz. od dochodów Koła i te 10 zł rejestracji dla Naczelnictwa Z. H. P. — W tym roku sprawa ta przedstawia się cokolwiek lepiej niż w latach ubiegłych, są też Koła, które bardzo solidnie wywiązują się z tego obowiązku.

Celem porozumienia się z wszystkimi K. P. H. oraz nadania ich pracy pewnej wytycznej linii programowej, Zarząd Oddziału Śl. Z. H. P. zwołał 3 Zjazdy opiekunów drużyn i prezesów K. P. H.:

1. Dnia 7 maja odbył się Zjazd Prezesów K. P. H. w Katowicach w sali konferencyjnej w Gimn. Państw., poświęcony sprawom, związanym z przygotowaniem akcji letniej.
2. Dnia 3 czerwca Zjazd prezesów i opiekunów w sprawie obozów letnich i K. P. H. Wygłoszono referaty o ideologii harcerskiej i roli opiekunów drużyn oraz pracy K. P. H.
3. Dnia 2 grudnia zjazd Prezesów K. P. H. i opiekunów, z udziałem Dłny Czajkowskiej z Warszawy, która wygłosiła referat na temat ideologii i pracy K. P. H. Poza tem przedstawiono sprawozdania Komend Chor. z pracy rocznej i referat o akcji letniej Z. O.

Dla ułatwienia pracy Kołom, wydał Zarząd Oddziału instrukcję dla nowopowstałych K. P. H. oraz dla skarbników, pozatem przed akcją letnią rozesłał instrukcję dla wizytatorów obozów letnich i wzory raportów z wizytacji, wreszcie za pomocą Wydziału Oświecenia Publicznego rozesłał instrukcję

dla opiekunów drużyn harcerskich, do wszystkich szkół na terenie Województwa Śląskiego.

Wydział K. P. H. stale informuje społeczeństwo o pracy i działalności Kół, dając do prasy sprawozdania z Walnych Zjazdów K. P. H. i z odbytych wizytacji, a także od czasu do czasu podaje Komunikaty „radjowe“.

Celem zaznajomienia szerszego ogółu społeczeństwa zostały wygłoszone referaty o ideologii harcerskiej na wiecach rodzicielskich, w szkołach średnich i wśród nauczycielstwa. Referaty te dały dużo, nie tylko pod względem propagandy, ale przyczyniły się do poznania się z harcerstwem wielu osób, które potem w pracy K. P. H. nam pomogły.

Zarząd Oddziału Śl. Z. H. P. docenia wartość pracy K. P. H. i przywiązuje do ich rozwoju wielką wagę, — gdyż porządnie zorganizowane K. P. H. są podwaliną i ostoją pracy drużyn harcerskich; dlatego też w roku bieżącym, mając przed sobą tak ważne zadanie jak wyprawa harcerzy do Anglii, Złot w Poznaniu i udział w Powsz. Wystawie Kraj., a przede wszystkim budowę szkoły instruktorskiej, liczy w swych zamierzeniach na wydatną pomoc ze strony K. P. H. i ufa, że wszyscy członkowie współdziałający dopomogą, aby wywiązał się należycie ze swych szerokich zamierzeń.

Komisja Statutowo-Regulaminowa.

Odbyła w roku sprawozdawczym cztery posiedzenia, opracowując projekt Statutu i Regulaminu Wew. Zarządu Oddziału.

Statut został przedłożony Zjazdowi Oddziału, który uchwalił upoważnienie dla nowo obranego Zarządu do poczynienia w nim poprawek i zarejestrowania u odpowiednich władz.

Regulamin wewn. Z. O. został przez Zarząd zatwierdzony i żadnych poprawek w nim nie dokonywano.

Komisja „Ośrodka Harcerskiego“ — „Bucze“.

Odbyła normalne dwa posiedzenia, następnie ze śmiercią nieodżałowanej pamięci śp. P. Prabuckiego, przewodniczącego Komisji, pracowała luźnie, bez specjalnych zebrań.

Dzięki przyjaznemu stanowisku Urzędu Ziemskiego w Katowicach, a specjalnie dzięki pomocy P. Przesa A. Okołowicza i poparciu P. Wojewody Dr. M. Grażyńskiego, Zarząd Oddziału po dłuższych staraniach nabył z końcem roku sprawozdawczego folwark „Bucze“, z majątku Górki Wielkie (komora Cieszyńska), w którym ma być zorganizowany wzorowy „Ośrodek“ harcerski, a w pierwszym rzędzie stała harcerska Szkoła Instruktorska.

Sprawa prawnego objęcia ośrodka nie została jeszcze z różnych powodów załatwiona. Natychmiast jednak po formalnem zawiadomieniu nas, że wspomniane tereny zostały nam przyznane, wpłaciliśmy zadatek i pierwszą ratę należności, oraz przystąpiliśmy do prac wstępnych.

Dla informacji podajemy, że inicjatywa projektu „Ośrodek Harcerskiego“ wyszła na początku roku 1927 od jednego z instrukt. krakowsk., Dh. h. inż. Z. Trylskiego, który opracował odpowiedni projekt, a Zarząd Oddz. Krakowskiego, proponując nam zorganizowanie takiego „Ośrodka“ na spółkę, wniósł w tej sprawie prośbę do Pana Wojewody Śląskiego Dr. M. Grażyńskiego.

Pierwsze poczynania z różnych powodów pozostały bez rezultatu.

W połowie r. 1928 wznowiliśmy sami dawny projekt urządzenia „Ośrodka“, jednak z powodów, od nas niezależnych, sposób realizacji musiał przybrać odmienną formę od tej, jaką wysunęli inicjatorowie.

Nowy projekt wykorzystania „Ośrodka“, opracowany przez Dh. M. Łowińskiego, po zatwierdzeniu przez Zarząd Oddziału, został z poparciem Naczelnictwa Z. H. P. wysłany na ręce P. Wojewody Śląskiego, Dr. M. Grażyńskiego, celem uzyskania potrzebnej pomocy materialnej.

Dla jak najsprawniejszego załatwiania spraw „Ośrodka“ i uzyskania maksimum pomocy, powołano za pośrednictwem P. Starosty Dr. Kisiały w Cieszynie, Komitet miejscowy, w skład którego weszli z ramienia Z. O. jako kier. budowy Dh. inż. Riess z Cieszyna i jako pełnomocnik Z. O. Dh. M. Łowiński. Porozumiano się również z P. Starostą Dr. Dudą z Bielska, na terenie którego to starostwa zajął się tą sprawą Komitet Pow. P. W.

Pozatem z prac w tym dziale należy wymienić:

1. Opracowanie pierwszych projektów budowy, dokonanie pomiarów itp., przez P. inż. Tchórzewskiego z Katowic.
2. Opracowanie ostatecznych projektów i kosztorysów przez P. inż. Riessa i architekta Widermanna z Cieszyna.
3. Objęcie spraw opieki na miejscu w Górkach nad ośrodkiem przez P. mjr. Kossaka.
4. Zajęcie się stroną gospodarczą przez Harcerską Drużynę Akademicką przy Wyższej Szkole Rolniczej w Cieszynie.
5. Uzyskanie pomocy od Państwowej Fabryki Zw. Azotowych w Chorzowie, Tow. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie w formie bezpłatnego przyznania nawozów sztucznych.
6. Uzyskanie 3.000 zł od Wydz. Drogowego Star. Cieszyńskiego.

7. Objęcie bezinteresowne technicznego kierownictwa budowy, dostarczenie rusztowań i sprzętu przez P. budown. Raszke z Cieszyňa.
8. Uzyskanie 10.000 szt. cegieł od P. inż. Grycza, oraz objęcie przez niego zastępstwa P. inż. Riessa w czasie jego nieobecności.
9. Uzyskanie od P. Prez. Brooksa, S. A. Giesche, urządzenia całkowitego jadalni w gmachu szkoły, oraz opracowanie odpowiednich planów.
10. Szereg drobniejszych prac, o których dla braku miejsca nie wspominamy.

Komisja Budowy „Domu i Bursy Harcerskiej“ w Katowicach.

Pracowała pod kierunkiem Dh. Gustawa Rokity tak jak komisja „Ośrodka, bez specjalnych posiedzeń; rozpatrywała różne plany zrealizowania swych zamierzeń i m. in. otrzymała obietnice od P. Wojewody, który nawet wznowił złożony przed kilku laty do Województwa projekt budowy takiego „Domu“, obiecując w roku 1929 swą czynną pomoc.

Pozatem specjalnych prac nie prowadziła.

Wydział Gospodarczy.

Prace wydziału gospodarczego dzieliły się w r. sprawozdawczym na dwie grupy:

1. Gospodarka inwentarzem,
2. Gospodarka pieniężna.

Sprawa pierwsza była bardzo utrudniona z powodu zupełnego braku odpowiedniego lokalu na zdeponowanie całego majątku ruchomego, a przedewszystkiem namiotów.

Mimo wysiłków Zarządu Oddziału i dobrej woli obu Komend Chorągwi spraw tych unormować się nie dało, jedynie otrzymaliśmy ze strony kompetentnych Władz obietnice, że w r. b. taki lokal zostanie nam przydzielony.

W sprawach związanych z drugim zagadnieniem należy rozróżnić dwie grupy tych spraw:

1. Finanse samego Zarządu Oddziału,
2. Finanse wszystkich jednostek harcersk. na terenie Śląska.

Stan finansowy samego Zarządu ilustrują zupełnie dokładnie załączone zestawienia i sprawozdania.

Jeśli chodzi o dochody całego harcerstwa na Śląsku, to w porównaniu do roku ub. pochodziły one z następujących źródeł:

Rodzaj dochodu	1927	1928	Różnica
Pozostałość z r. ub.	1.5 ^o / _o	9.7 ^o / _o	+ 7.2 ^o / _o
A. Dochody własne.			
Opłaty organizacyjne	9.4 ^o / _o	11.2 ^o / _o	+ 1.4 ^o / _o
Imprezy i przedsiębiorstwa	13.3 ^o / _o	11.9 ^o / _o	— 1.8 ^o / _o
Opłaty uczestników obozów	9.5 ^o / _o	9.5 ^o / _o	—
Razem dochody własne	33.7 ^o / _o	42.3 ^o / _o	+ 8.6 ^o / _o
B. Subsydja.			
Rządowe	44.3 ^o / _o	21.6 ^o / _o	— 22.7 ^o / _o
Samorządowe (magistr. gmin.)	5.7 ^o / _o	11.7 ^o / _o	+ 6.0 ^o / _o
Przemysłu	9 ^o / _o	28.9 ^o / _o	— 0.1 ^o / _o
Różne	4.2 ^o / _o	15.5 ^o / _o	+ 11.3 ^o / _o
Razem subsydja	63.2 ^o / _o	57.7 ^o / _o	— 5.5 ^o / _o

Jak widać z powyższego obliczenia i załączonych tabel w źródłach dochodu nastąpiło znaczne przesunięcie.

Na czoło tych spraw wysuwa się zmniejszenie pomocy rządowej, o 22,7% w porównaniu do r. ub., natomiast zaznacza się wzrost ze strony samorządów o 6% i różnych o 11,3%.

Bardzo poważnie przedstawia się pozycja różnych dochodów. Bardzo charakterystyczny i pocieszający jest wzrost opłat młodzieży do kas drużyn, wyrażający się przyrostem w porównaniu do r. ub. w drużynach żeńskich o 69,8%, a męskich 147,5%.

Zastanawiać się nad tym przyrostem, należy pamiętać, że przyrost ten nastąpił mimo, że ilość młodzieży znacznie zmalała, oraz, że młodzież ta rekrutuje się przeważnie ze sfer biedniejszych.

Dla ścisłości musimy zaznaczyć, że w zestawieniach dochodowych **nie są** wykazane dochody coraz pomyślnie rozwijającej się Komisji Dostaw Harcerskich, które to pieniądze przeznaczamy na dalszy jej rozwój, oraz pieniądze, wpłacane tytułem zadatku na wyjazd do Anglii. Obydwie te pozycje stanowią sumę ca. 12.000 zł.

Przechodzimy do strony drugiej, tj. wydatków. Poniższe tabelki ilustrują procentowy podział wydatków na centralę i poszczególne jednostki organizacyjne na terenie Śląska.

Kto wydatkował	1927 % _o	1928 % _o	Różnica % _o
Zarząd Oddziału	4,3	4,5	+ 0,2
Komenda Choraǳi ǳeńskiej	10	9,2	— 0,8
Komenda Choraǳi Męskiej	30	16,4	— 13,6
Razem Centrala	44,3	30,1	— 14,2
Koła Przyjaciół Har.	17,6	13,4	— 3,3
Hufce i drużyny ǳeńskie	12,5	16,0	+ 3,5
„ „ męskie	25,6	40,5	+ 14,9
Razem podległe oddziały . .	55,7	69,9	+ 14,2

Zestawienie kasowe
z całego terenu Oddziału Śląskiego Z. H. P.
Dochody.

L. p. Rodzaj dochodu		Do jakiej kasy wpłynął dochód				
		Drużyny, Hufce		Koła Przyj. Harc.	Zarząd Oddziału	Ogólne ze- stawienie
		Żeńskie	Męskie			
a) Dochody własne						
1	Pozostałość z r. 1927	3.112.21	2.322.94	2.623.63	6.533.84	14.592.62
2	Składki harcerzy	910.55	5.199.52	6.363.25	4.338.38	16.811.70
3	Zarobki i oszczędn.	2.592.22	6.538.58	6.541.71	2.329.53	17.939.04
4	Oplaty uczest. obozu	5.425.66	8.852.70	—	—	14.278.36
5	Zasiłki K. P. H.*)	5.176.66	13.262.50	—	—	—
6	Zasiłki Z. O.*)	10.007.52	19.363.64	—	—	—
Razem własne:		27.161.82	55.539.90	15.528.59	13.201.75	63.621.72
b) subsydja						
7	Samorządy (Gminy) i szkoły	3.140.45	4.326.60	6.270.00	3.850.00	17.587.05
8	Przemysł	458.34	1.380.66	352.00	11.180.00	13.371.00
9	Rząd W. Woj. K. O. P.	—	5.978.20	—	26.519.28	32.497.48
10	Różne	3.871.74	11.913.59	5.812.40	1.800.00	23.397.73
Razem subsydja:		7.470.53	23.599.05	12.434.40	43.349.28	86.853.26
Ogółem:		34.632.35	79.138.95	27.962.99	56.551.03	150.474.98

*) Sumy powyższe nie zestawiamy ponieważ są uwzględnione w dochodach K. P. H. i Z. O.

Wydatki.

L. p.	Rodzaj wydatków	Z jakiej kasy wydatkowano				
		Hufce i drużyny		Koła Przy- jaciółH.*)	Zarząd Oddziału	Razem
		Żeńskie	Męskie			
		1928	1928	1928	1928	1928
1	Oplaty organizacyjne	596.23	1.944.76	349.38	1.064.25	3.954.62
2	Administracja	—	676.66	53.55	3.192.04	3.922.25
3	Objazdy	—	—	270.26	1.847.67	2.117.87
4	Przedsiębiorstwa . .	—	2.215.47	211.20	4.540.40	6.967.07
5	Wydatki obozów . . .	23.350.81	52.141.29	11.615.68	32.362.20	82.696.99*
6	Inwentarz	2.304.05	6.323.61	968.41	6.113.45	15.709.52
7	Biblioteka i pisma . .	—	1.340.90	187.74	1.928.10	3.456.74
8	Subsydje dla drużyn .	—	—	6.520.19	301.00	6.821.19
9	Różne wydatki . . .	1.577.86	5.718.34	3.063.29	801.67	11.161.16
		27.828.95	70.361.03	23.269.64	52.150.78	136.807.41

* Suma powyższa stanowi rzeczywiste wydatki na akcję letnią, ponieważ 36.802.99 zł stanowiły sumy przechodnie w postaci subsydji.

Sprawozdanie kasowe za rok 1928 i budżet na rok 1929 i z roku 1928.

Wpływy

Wydatki

L. p.	Rodzaj wpływu	Sprawo- zdanie za rok 1928	Budżet		L. p.	Rodzaj wydatków	Sprawo- zdanie za rok 1927	Budżet	
			1928 r.	1929 r.				1928 r.	1929 r.
1	Saldo czyli pozost. z r. 1927	6 533,84	6 533,34	4 400,25	1	Administracja			
2	Oplaty organizacyjne . . .	4 338,38	10 590,—	10 590,38		opłata sekr. i inst. 449,40			
3	Przedsiębiorstwa, imprezy i inne dochody własne . . .	2 329,53	—	2 500,—		wydatki kancel. 2 742,64	3 192,04	2 490,—	4 000,—
4	Subwencje rządowe . . .	26 519,28	—	145 000,—	2	Objazdy i wizytacje . . .	1 827,67	2 500,—	3 500,—
5	Subwencje samorządowe . . .	3 850,—	—	5 0 0,—	3	Wyszkolenie (biblioteki, pi- sma, kursy)	1 028,10	4 350,—	6 000,—
6	Subwencje przemysłu . . .	11 189,—	—	22 000,—	4	Subwencje dla drużyn . . .	301,—	—	2 000,—
7	Różne	1 800,—	2 000,—	2 000,—	5	Zwrot pożyczki	500,—	—	1 959,—
8	Oplaty uczestn. kursów . . .	—	3 000,—	—	6	Inwentarz			
9	Wnieście budżetowy . . .	—	8 746,16	96 073,5	7	zakup 5 399,70			
						konserwacja 713,75	6 114,45	6 113,45	8 000,—
					8	Przedsiębiorstwa, zawody i inne imprezy	4 540,40	500,—	4 000,—
					9	Oplaty organizac. do N.Z.H.P.	1 064,25	4 130,—	3 104,50
					10	Akcja letnia, kursy i obozy	32 361,20	10 000,—	60 000,—
					11	Różne	301,67	1 000,—	15 000,—
					12	Budowa szkoły instruktork.	—	—	180,000,—
						Saldo czyli pozostałość na rok 1929	4 400,25	—	—
		56 551,03	30 870,—	287 564,14			56 551,03	30 870,—	287 564,14

Skarbnik Zarządu Oddziału:

(—) **Otton Tomala**

Przewodnicząca Zarządu Oddziału:

(—) **Wanda Jordanówna**

Zużycie pieniędzy przedstawiało się w procentowym porównaniu do roku ub. w sposób następujący:

Rodzaj wydatków	1927	1928	Różnica
	$\frac{\circ}{\circ}$	$\frac{\circ}{\circ}$	$\frac{\circ}{\circ}$
Oplaty organizacyjne	2,3	2,6	+ 0,3
Koszta administracyjne	5	2,6	— 2,4
Objazdy	1,4	1,4	—
Biblioteka i pisma	2,5	2,3	— 0,2
Imprezy i przedsiębiorstwa	3,3	4,6	+ 1,3
Inwentarz	16,5	10 4	— 6,1
Akcja letnia (obozy)	43 2	55,1	+11,9
Różne wydatki	8,2	7,4	— 0,8
Pozostałość kasowa	19	9,1	— 9,9

Jeśli chodzi o stan majątku ruchomego harcerstwa, to według stanu z dn. 15. XII. 1928 r. przedstawiał się on w sposób następujący:

Inwentarz

Zarządu Oddziału	16.839,30 zł
Kół Przyjaciół Harcerstwa	2.584,32 „
Drużyn żeńskich	5.377,15 „
Drużyn męskich	32.675,29 „

Razem wartość inwentarza wynosi . . . 57.476,06 zł

Ogólnie musimy podkreślić zupełnie pomyślny rozwój spraw gospodarczych, a specjalnie znaczny wzrost samowystarczalności, wyrażający się dla samego Z. O. dochodami własnymi w 23,3% (w r. ub. 5,1%), a dla całego harcerstwa Śląskiego wynosząc dochody własne 42,3% (w r. ub. 33,7%).

Drugą dodatnią cechą jest rozłożenie wszystkich innych dochodów, tj. subsydji na różne źródła dość liczne, bez supremacji żadnego z nich, co bardzo uniezależnia harcerstwo od wpływów ubocznych.

Propaganda Harcerstwa.

Znaczenie propagandy Zarząd należycie ocenił i dołożył wszelkich starań, by nie tylko organy centralne; ale i poszczególne hufce i drużyny na swoim terenie i w swoim zakresie zaznajamiały społeczeństwo z zasadami, metodami i wynikami pracy harcerskiej.

Ułatwiła to w znacznej mierze postawa społeczeństwa, interesującego się przejawiami życia naszej organizacji, przychylność prasy i życzliwość Dyrekcji Polskiego Radja w Katowicach.

Prasa naszego Województwa zamieszczała nie tylko komunikaty, nadsyłane przez Zarząd i Komendy, lecz również korespondencje z życia drużyn, sprawozdania ze zjazdów, zlotów, opisy obozów i szereg artykułów ogólnych.

Dzięki życzliwości Dyrekcji Polskiego Radja uzyskaliśmy możliwość wygłaszania kwadransowych komunikatów, które stały się środkiem porozumiewania się z drużynami, udzielania im wskazówek, a przede wszystkim zainteresowania radjosłuchaczy naszymi metodami, objaśnieniami *) każdorazowo przez prelegentów: Dhnę J. Laszczkównę, Dh. H. Kapiszewskiego i pod koniec okresu sprawozdawczego Dha. Wł. Skoczylasa.

W kwietniu, w święto patrona skautów, św. Jerzego, odbyła się w radiostacji katowickiej audycja harcerska, która znakomicie się udała.

Specjalnie propagandę zasad i ducha systemu życia harcerskiego wśród młodzieży prowadziło wydawane przez Zarząd Oddziału pismo młodzieży polskiej „Na Tropie“.

Program pracy Zarządu.

Jeśli chodzi o program pracy Zarządu Oddziału, to rok obecny będzie dalszą planowo prowadzoną i realizowaną akcją nad spełnianiem głównego zadania Zarządu Oddziału, tj.:

1. Zapewnienie opieki moralnej harcerstwu.
2. Rozszerzenie podstaw finansowych.

Jeśli chodzi o pierwsze zagadnienie, to wysuwa się tu w pierwszym rzędzie dalszy rozwój Kół Przyjaciół Harcerstwa, jednanie opinii starszego społeczeństwa dla spraw harcerskich i propagowanie naszych ideałów.

Na czoło jednak pracy wysunie się zagadnienie drugie, tj. sprawy finansowo-gospodarcze.

Rok obecny nasuwa pracy bardzo dużo. Specjalnie wysuwa się sprawa sfinansowania udziału harcerstwa w II. Zlocie Narodowym i Międzynarodowym w Anglii, oraz spra-

wa budowy **Szkoły Instruktorskiej** i zorganizowania zakupionego przez Z. O. folwarku „B u c z e”.

Pozatem w dalszym ciągu będziemy kontynuować rozpoczętą w r. ub. prowadzenie **Komisji Dostaw Harcerskich** w Katowicach i nosimy się z zamiarem dania jej szerszych podstaw finansowych przez przekształcenie KDH. na spółdzielnię.

Oprócz tego w okresie powakacyjnym, tj. po zlikwidowaniu spraw udziału w obu Złotach, zajmiemy się bliżej sprawą budowy w Katowicach **Bursy Harcerskiej**, połączonej z **Domem Harcerza**, w którym poza bursą mógłby Z. O. znaleźć odpowiednie pomieszczenia.

W tekście używano następujących skrótów:

NRH.	Naczelna Rada Harcerska (Warszawa, Al. Ujazdowskie 37).
NZHP.	Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego (j. w.).
GKŻ.	Główna Kwatera Żeńska (adres jak wyżej).
GKM.	Główna Kwatera Męską (j. w.).
ZO.	Zarząd Oddziału Śląskiego (Katowice, Słowackiego nr. 22 I p.).
K. Ch. Ż.	Komenda Chorągwi Żeńskiej (j. w.).
K. Ch. M.	Komenda Chorągwi Męskiej (j. w.).
KPH.	Koło Przyjaciół Harcerstwa.

Sprawozdanie

Komendy Choragwi Żeńskiej za rok 1928.



Praca Komendy Choragwi Żeńskiej rozwijała się w roku 1928 po linii wytyczonej przez rok poprzedni, gdyż program nasz, zakresłony na dłuższą metę, wymaga dla swej realizacji szeregu lat systematycznej pracy. W dążeniach naszych, których celem ostatecznym jest wychowanie powierzonych nam dziewcząt na dobre i dzielne obywatelki, używać musimy całego szeregu metod i środków, które stopniowo zbliżają nas do zamierzonego celu. Jako wytyczne pracy w roku sprawozdawczym przyjęliśmy podniesienie nie ilości drużyn, lecz ich jakości, zapewnienie wszystkim drużynom należytego kierownictwa w osobach drużynowych, które przeszły odpowiedni kurs i próbę na drużynową, wreszcie stworzenie zwartego ośrodka instruktorskiego, oddziałującego następnie na teren całej choragwi. Dążenia te przejawiały się w naszej pracy przede wszystkim przez należyte zorganizowanie grona członkin Komendy i odpowiedni podział pracy.

Skład Komendy przedstawiał się w ub. r. następująco: komendantka Choragwi hm. Jadw. Laszczkówna, kier. wydz. złotowego i organizacyjnego oraz zastępczyni komendantki hm. Olga Kordecka, kier. wydz. „zuchów“ hm. Klotyl. Kossowska, kier. wydz. obozów i kolonij hm. Zofja Tworkowska, kier. wydz. wych. fiz. i p. w. Zofja Krasieńska, kier. wydz. skarbowo-gospodarczego Maria Siwoniówna, członkini komendy i wizytatorki hm. Janina Chojnacka, phm. Maria Kapiszewska, phm. Czesława Jakubcówna, sekretarka Komendy Klementyna Bielcowa.

Posiedzenia Komendy odbywały się co dwa tygodnie. Omawiano na nich sprawy programowe i bieżące. Poszczególne referentki prowadziły powierzone sobie działy pracy; całością kierowała komendantka, będąca zarazem kierowniczką wydziału programowego. Kontakt z drużynami utrzymywaliśmy przez odprawy hufcowych, których w okresie sprawozdawczym odbyło się cztery, przez wizytacje i zjazd drużynowych, zwołany do Katowic na dzień 30 września 1928 r.,

wreszcie przez miesięczne raporty z pracy, nadsyłane przez drużyny Komendzie.

Wspomniany zjazd drużynowych, zwołany został w związku z rozpoczynającym się po wakacjach okresem pracy i poświęcony był programowi pracy drużyn i Komendy Chorągwi. W zjeździe wzięło udział ponad 70 drużynowych i opiekunek drużyn.

Wizytacyj i objazdów środowisk dokonywała zarówno komendantka Chorągwi jak i poszczególne instruktorki. Ogółem wizytacyj i dojazdów do drużyn było w ub. r. 25.

Specjalną uwagę w organizowaniu pracy zwróciła Komenda na należyte obsadzenie stanowisk hufcowych, których rola szczególnie na terenie naszej Chorągwi jest bardzo znaczna.

W roku sprawozdawczym istniała 1 samodzielna drużyna w Bielsku i 60 drużyn w 11 hufcach, a to 1) w Brzezinach — hufcowa dhna Piastunówna; 2) w Cieszynie — hufc. dhna Pizłówna; 3) w Katowicach — hufc. dhna Kapiszewska, 4) w Król. Hucie — hufc. dhna Chojnacka, 5) w Mikołowie — hufc. dhna Mandatówna; 6) w Mysłowicach — hufc. dhna Kordecka; 7) w Nowej Wsi — hufc. dhna Bolówna, 8) w Rudzie — hufc. dhna Jakubcówna; 9) w Rybniku — hufc. dhna Rozwadowska; 10) w Świętochłowicach — hufc. dhna Durkalcówna; 11) w Tarnowskich Górach — hufc. dhna Karszniewiczówna. Dziesięć z pośród hufcowych jest nauczycielkami, jedna urzędniczką, pięć posiada stopień instruktorski. Hufcowe pracując w porozumieniu z Komendą zapomocą wizytacyj i lokalnych kursów, dopomagają drużynom w ich pracy.

Praca Zuchowa.

W pracy Komendy podnieść należy uruchomienie pewnych działów, nieistniejących przedtem na naszym terenie, a mianowicie zorganizowanie w Komendzie Chorągwi wydziału „zuchów“, którego kierownictwo objęła dhna hm. Kłotylda Kossowska. Do gromady „zuchów“ należą dziewczynki od lat 8—11, dla których programy harcerskie są jeszcze zbyt trudne i nad którymi praca prowadzona jest odrębną metodą. W naszych drużynach było dotychczas sporo dziewczynek poniżej lat 11-stu, obecnie grupuje się je w oddzielnych gromadkach „zuchów“ i wszędzie, gdzie tylko warunki pozwolą, tworzy się nowe gromady, gdyż im wcześniej dziewczynka wejdzie do naszej organizacji, tem większa jest nadzieja, że nie opuści jej wraz z ukończeniem lat 14 i wyjściem ze szkoły powszechnej, co niestety dotychczas często się jeszcze zdarza. Obecnie na terenie naszej Chorągwi pracuje dziesięć zorganizowanych gromad zuchowych.

Dla uruchomienia tej pracy urządziła Komenda Chorągwi przy pomocy Głównej Kwatery Żeńskiej dwa kursy, a to jednodniowy, informacyjny w maju 1928 r., prowadzony przez dhnę Martę Dobrzyńską, i dwudniowy dla kierowniczek gromad w grudniu 1928 r., prowadzony przez dhnę Jadwigę Zwolakowską, obie z Warszawy.

Akcja Letnia.

Oceniając ogromne znaczenie życia obozowego, zarówno dla wyrobienia drużyn jak poszczególnych harcerek, położyła Komenda duży nacisk na należyte przygotowanie akcji letniej i wysłanie jaknajwiększej ilości harcerek do obozów. Celem zapewnienia obozom i kolonjom należytego kierownictwa zorganizowano w czasie Zielonych Świąt dwudniowy kurs dla kierowniczek kolonii w Czernej k/Krzeszowic. Kurs liczył 25 uczestniczek, prowadziła go Komendantka Chorągwi.

Wydział obozów i wycieczek, prowadzony przez dhnę Tworkowską, dopomógł drużynom w wyszukaniu odpowiednich miejsc na kolonie, tak, że drużyny nasze wyjechały do zdrowotnych miejscowości, zapewniających im dobre pomieszczenie i zaprowiantowanie. Trzy obozy odbyły się na terenie K. O. P. w okolicy Grodna, jeden nad morzem Bałtyckiem, sześć nad Bugiem (teren zlotu narod.), reszta w górach na Śląsku Cieszyńskim i w Małopolsce. Wszędzie obozy były wizytowane przez członk. Kom. Chor. lub dhnę W. Jordanównę Przewodn. Z. O. i dały dobre wyniki. Nie było żadnych wypadków poważniejszych zachorowań; dziewczęta powróciły zdrowe i zadowolone.

O pomyślnym rozwoju życia obozowego w naszej Chorągwi świadczy najlepiej porównanie z rokiem ubiegłym. W lecie 1927 odbyło się 10 obozów i kolonii z 212 uczestniczkami w br. w 24 obozach i kolonjach wzięło udział 473 harcerek.

Złot Narodowy.

II. Żeński Ogólnopolski Złot Harcerski, który poruszył wszystkie Chorągwie, odbił się też i na naszej pracy. Utworzono przy Komendzie Chorągwi specjalny referat Złotowy pod kierunkiem dhny Olgi Kordeckiej, dopomagający drużynom, jadącym na Złot, w ich pracy. Ogółem w Zlocie, który odbył się w dniach od 5—20 lipca 1928 r. w Wyszku nad Bugiem, wzięło udział ze Śląska 6 drużyn, 5 członkiń Komendy oraz dhna hm. W. Jordanówna Przewod. Z. O. w łącznej ilości 109 harcerek. Byłyśmy po Chorągwi Warszawskiej najliczniej reprezentowaną Chorągwią, co wszystkim sprawiło miłą niespodziankę. Dzięki łaskawej pomocy Pana Wojewody Śląskiego, który udzielił nam na ten cel subwencji, zakupiłyśmy namioty, umożliwiając w ten sposób wyjazd na Złot nawet tym drużynom, które własnych namiotów nie posiadały.

W Zlocie wzięły udział następujące drużyny: I. dr. z Bytkowa, I. dr. z Katowic, III dr. z Król. Huty, I dr. z Mysłowic, I dr. z Niwki. Przed wyjazdem na Złot urządzono próbny jednodniowy Złot w Niwce pod Mysłowicami.

Każda z drużyn jadących przygotowała jakieś rzemiosło czy przemysł, z którym występowała na Zlocie i tak n. p. drużyna z Bytkowa ostrzyła narzędzia pionierskie i naprawiała buty; drużyna z Król. Huty urządziła cukiernię, w której były nawet lody; drużyna z Mikołowa miała fryzjernię i prasownię; drużyna z Katowic prowadziła pod kierunkiem dhny Mandatówny sklep dla całego Złotu. W sklepie można było dostać zarówno przedmioty wyekwipowania harcerskiego, jak i prowianty.

Wyćwiczony pod kierunkiem dhny I. Bólownej chór Chorągwi, złożony ze wszystkich drużyn, będących na Zlocie, za pięknie wykonane pieśni ludowe został nagrodzony zaszczytem śpiewania wobec Pana Prezydenta R. P. i Jego Świty. Pan Prezydent zwiedził też obóz drużyn śląskich i wysłuchał sprawozdania Komendantki Chor. ze stanu naszej pracy. We wszelkiego rodzaju zawodach, do których stawały, osiągnęły nasze drużyny przeciętnie dobre wyniki.

Kształcenie Instruktoerek.

Dział tak ważny i podstawowy jak kształcenie instruktoerek otoczyła Komenda Chorągwi specjalną opieką. Prowadzony przez Komendantkę Chorągwi od grudnia 1927 r. kurs dla nauczycielek zakończono w maju 1928 r. wzorową wycieczką. Kurs ten dał uczestnikom ogólne metodyczne i praktyczne przygotowanie do pracy na stanowiskach drużynowych wzgl. opiekunek drużyn. Sześć z pośród jego uczestniczek wzięło udział w letnim kursie dla drużynowych i złożywszy tam przyrzeczenie, trwale związało się z naszą organizacją.

Dla drużynowych i tych druhen, które w b. r. miały objąć drużyny, urządziła Komenda Chorągwi kurs pod namiotami w Porzeczu k/Grodna, na terenie K. O. P. Kurs trwał od dn. 2—23 sierpnia 1928; wzięło w nim udział 32 harcerek, a o dobrym wyniku świadczy najlepiej to, że wszystkie jego uczestniczki pracują w bieżącym roku na stanowiskach drużynowych lub przybocznych, co przyczynia się znacznie do podniesienia poziomu pracy drużyn. Niestety jednak ciągle to mało wobec naszych potrzeb, skoro 58% drużynowych nie posiada dotychczas żadnych kwalifikacyj instruktorskich.

Obok kursu drużynowych odbywał się równocześnie kurs zastępowych z 36 uczestniczkami, pod kierunkiem dhny Ireny Bólowny, a instruktorki dla poszczególnych działów były wspólne dla obu kursów. Kurs drużynowych prowa-

dziła Komendantka Chorągwi. Oba kursy zwiedziły Wilno i Warszawę oraz Druskieniki, wykorzystując w ten sposób możliwość poznania kraju. Oprócz naszych harcerek miałyśmy na kursie dla drużynowych jedną dhnę z Chorągwi Radomskiej, na kursie dla zastępowych dwie dhny ze Śląska Opolskiego.

Oprócz powyższych organizowanych przez Komendę Chorągwi, odbyły się jeszcze dwa kursy zastępowych a mianowicie hufca Król-Huckiego, prowadzony przez dhnę Chojnicką i hufca Cieszyńskiego, prowadzony przez dhnę Kraśńską.

Wszystkie uczestniczki kursu drużynowych przygotowały się do próby na drużynową, którą mogą składać w ciągu bieżącego roku, po wykazaniu się odpowiednią pracą w drużynie.

Celem stałego podnoszenia poziomu instruktorek i stworzenia ośrodka myśli i życia instruktorskiego, z inicjatywy Komendy Chor. powstał w jesieni 1928 r. klub instruktorek, przewodniczącą którego wybrano dhnę Olę Kordecką. Klub liczy około 30 członkiń i zbiera się co dwa tygodnie w lokalu Komendy na zebrania dyskusyjne z referatami, herbatką i śpiewem. Referaty wygłaszają uczestniczki same i to naprzemiennie na tematy ogólne i harcerskie.

Komenda Chorągwi zorganizowała przy pomocy i pod kierunkiem p. kpt. Uhać z Ośrodka Wych. Fiz. kurs wych. fiz., na który składają się na wiosnę gry sportowe i lekka atletyka, w zimie gimnastyka i pływanie w krytej pływalni. Na wiosnę i lato ilość ćwiczących druhen wynosiła przeciętnie 20 druhen, w zimie liczba ta znacznie spadła z powodu mrozów i trudnej komunikacji, gdyż większość instruktorek dojeżdżała na ćwiczenia z poza Katowic.

Charakterystyka Pracy Drużyn.

W ogólnej charakterystyce naszej pracy podkreślić trzeba przede wszystkim jako moment zasadniczy dążenie do ciągłego wzrostu liczbowego, który Komenda musi niestety powstrzymywać, nie mając odpowiedniej ilości instruktorek. Tem też tłumaczy się, że liczba drużyn od roku zeszłego wzrosła tylko nieznacznie (pięć), bo choć powstało więcej nowych drużyn, lecz kilka dawnych przestało istnieć z powodu braku kierowniczek. Tym brakiem kwalifikowanych sił instruktorskich tłumaczy się też po części niski jeszcze bardzo niestety stan drużyn, w których dwie trzecie młodzieży to ziewczęta bez stopni, a zaledwie 27% stanowią harcerki po przyrzeczeniu. Stan ten jednak stale zmienia się na lepsze.

Jednak na naszym terenie większa niż gdziekolwiek indziej istnieje potrzeba organizacji o charakterze ideowo-wy-

chowawczym, to też, nie chcąc usuwać garnącej się do szeregów harcerskich młodzieży, jedyną radą przeciw obecnemu stanowi widzi Komenda w kształceniu instruktorów.

Trzeba podkreślić, że wiele drużyn pracuje w bardzo ciężkich warunkach, bo na 70 tylko 47 ma izbę i to często wspólne z chłopcami; wiele z nich to drużyny szkolne, złożone z młodzieży dojeżdżającej, która po nauce powraca do odległych nieraz domów i niewiele może czasu ofiarować harcerstwu; wiele dziewcząt jest tak biednych, że nie jest w stanie, opłacać nawet drobnych składek, sprawić sobie mundurka i niezbędnego wyekwipowania. Warunki miejscowe w ośrodkach przemysłowych powstrzymują ruch wycieczkowy, bo niema w pobliżu odpowiednich miejsc po temu, a na wyjazd kolejną często brak funduszy. Że to utrudnia pracę, wie każdy, kto rozumie, jak niezbędnym czynnikiem w życiu drużyny są wycieczki.

Mimo jednak tak trudnych warunków pracy, organizacja nasza rozwija się ciągle, dzięki zapałowi i dobrej woli młodzieży oraz poparciu, jakiego doznajemy od władz i społeczeństwa. Wiele drużyn mimo swych skromnych środków prowadzi pracę społeczną wedle możliwości, starając się, być użytecznymi dla otoczenia. Tak w niektórych drużynach harcerki pomagają słabszym uczennicom w nauce, prowadzą czytelnię szkolną, urządzają „Gwiazdkę“ lub „Mikołaja“ dla najbiedniejszych dzieci swej szkoły, opiekują się w szkole i na ulicy najmłodszymi. Tam, gdzie środki na to pozwalają, drużyna wspiera ubogą rodzinę, jedna z drużyn zbiera pisma dla emigrantów we Francji, inna utrzymuje w porządku mogiłę powstańców, niektóre wreszcie zbierają znaczki pocztowe na Misje — i w ten sposób starają się przyczynić do ogólnego dobra. We wszelkich uroczystościach czy imprezach ogólnych służą harcerki w razie potrzeby chętną pomocą.

Konieczność niezależności materialnej znajduje też wśród drużyn coraz szersze zrozumienie. Z inicjatywy Komendy rozpoczęta akcja zakładania po drużynach kas oszczędności zatacza coraz szersze kręgi; dziewczynki składają groszowe sumy, a po uzbieraniu 1 zł otrzymują książeczke P. K. O.

Również wiele drużyn zarabia, składając pieniądze na wyjazd do obozu. Najlepszym źródłem dochodu są sklepiki szkolne, a prowadzenie ich uspołecznia dziewczęta; istnieją one jednak tylko w większych szkołach, przeważnie średnich. Wzrost czytelnictwa, wyrażający się w ilości prenumerowanych pism przez drużyny, świadczy również o ich żywotności. Obecnie drużyny te prenumerują 165 egz. pism harcerskich.

Trudno w krótkim sprawozdaniu zamknąć całą działalność naszych drużyn, które mimo ciężkich warunków rozwijają częstokroć wielką inicjatywę i pomysłowość, by przez drobne, codzienne, lecz wytrwałe wysiłki osiągnąć swój wielki cel.

Program pracy Komendy na rok następny.

Jak już na wstępie zaznaczono, nie da się planu naszej pracy zamknąć w ramach jednego roku. To też każdy dalszy rok pracy, to przede wszystkim rozwinięcie podjętych już zamierzeń. W b. r. szczególną uwagę chcemy zwrócić na usprawnienie organizacyjne, wyrobienie solidności i punktualności drużyn w spełnianiu obowiązków organizacyjnych. Celem wzmocnienia kontaktu z drużynami odprawy hufcowych odbywać się będą co miesiąc, zjazdy drużynowych dwa razy do roku. Całą chorągiew podzielono na okręgi wizytacyjne z przydzielonemi instruktorkami, tak, by wszystkie drużyny zostały zlustrowane w ciągu roku.

Celem kształcenia instruktorek, Komenda urządzi kurs dla drużynowych i kurs dla przybocznych, dopomoże obecnym drużynowym do przygotowania i odbycia próby na drużynową. W razie dalszej potrzeby urządzić będzie krótkie parodniowe kursy ogólne lub z poszczególnych działów pracy. Pomoże komendom hufców do urządzenia kursów dla zastępowych. Nadal popierać będzie rozwój klubu instruktorek.

Dla zdobycia sił kierowniczych do działów specjalnych jak gromady „zuchów“ i przysp. wojsk. wyśle harcerki na odpowiednie kursa, urządzane przez Gł. Kw.

Podobnie jak w roku zeszłym, dopomoże drużynom w akcji letniej dbając o to, by wszystkie kolonie miały należyte kierownictwo i odpowiednie pomieszczenie. Celem ożywienia zainteresowania wychowaniem fizycznym w szczególności grami, urządzi Komenda w jesieni zawody Chorągwi w grach sportowych.

Aby postawić na należytej platformie sprawę pracy społecznej i opieki nad młodzieżą pozaszkolną powstanie w Katowicach w domku-baraku, oddanym harcerkom do użytku przez Pana Wojewodę, wzorowy ośrodek pracy dziewcząt, a to świetlica, czytelnia i biblioteka oraz warsztaty. Będą się tam odbywały różnego rodzaju kursy przygotowujące dziewczęta do zajęć praktycznych. Aby uzyskać należyte kierownictwo dla tej placówki, wysłała Komenda Chorągwi pfm. Helenę Durlakównę do Warszawy na 5-ciotygodniowy kurs dla pracowników świetlic.

W miarę możliwości będzie Komenda dążyła do realizacji takich ośrodków życia i pracy dziewcząt we wszystkich huf-

cach. Chodzi o to, aby pozyskać dla naszej idei dziewczęta starsze, pozbawione często opieki i zajęcia. Danie im lokalu, gdzie mogły miło i pożytecznie spędzać czas, ucząc się rzemiosł, wydaje się najlepszą drogą do tego celu.

Wszędzie tam wreszcie, gdzie zajdzie tego potrzeba, poprze Komenda inicjatywę drużyn i dopomoże słabszym w ich pracy, tak, by żaden trud, nawet najmłodszych, nie szedł na marne, lecz wszystkie wysiłki nasze złożyły się razem na zrealizowanie celu najwyższego, jakim jest służba Bogu i Ojczyźnie.

Stan chorągwi w dniu 1. I. 1929 r.

Członkiń Kdy Chorągwi	10	
Hufcowych	7	4 hufcowe wchodzą
Drużynowych	56	wskład Kdy,razem 11.
Przybocznych	40	4 hufcowe prowadzą
Młodzieży harcerskiej	1730	drużyny. Razem 60
Zuchów	106	
	1949	
Drużyn młodzieży	60	
Gromad „Zuchów“	10	
Hufców	11	
Środowisk	40	

Młodzież Harcerska

1. Wyrobienie harcerskie

Ogólna liczba	w t e m				Harcerek po przyrzeczeniu	Liczba posiad. sprawności
	harcerek bez stop.	ochotniczek	pionierek	samaritanek		
1.730	1.101	578	45	6	456	249

2. Zestawienie według wieku i zawodu.

Ogólna liczba młod.	w wieku 11-15	w wieku 15-21 l.	ponad 21 lat	uczennic szkół powsz.	Gimnazjum	Seminarjum	szk. zawod.	urzędniczek	młodz. rzemieślnicz.	innej
1.730	1.136	573	15	937	242	187	76	7	27	244

Stan grona Instruktorskiego

A) członkowie Kom. Chor., Hufcowe, Drużynowe.

Ogólna liczba	harc- mistrzyń	pod- harcemistrz.	z próbą na drużynową	z odbytym kursem instr.	bez próby i bez kursu	Według zawodu								
						urzę- dniczek	naucz. szk. śred	naucz. szk. pow	burm- istrz	zaw. handl.	ochro- nniczka	robotnic	uczenie	bez zaję- cia
73	5	3	7	23	35	4	4	34	8	1	1	—	13	8

B) Przyboczne.

(jak powyżej)

40	—	—	—	7	33	—	1	—	3	1	1	2	20	12
----	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Sprawozdanie

Komendy Chorągwi Męskiej za rok 1928.

1. Zmiany osobowe w ciągu roku.

W ciągu roku sprawozdawczego nastąpiła zmiana na stanowisku Komendanta Chorągwi, mianowicie po ustąpieniu Dh. h. W. Jordanówny, został mianowany z dniem 25 kwietnia na to stanowisko Dh. Marjan Łowiński.

2. Spis członków i współpracowników Komendy Chorągwi.

W dniu 31. III. 1929 r. skład osobowy Komendy Chorągwi przedstawiał się w sposób następujący:

I. Członkowie Ścisłej Komendy.

Komendant Chorągwi: Marjan Łowiński.
h. Dr. Józef Bielec, h. Jan Grzbiela, h. Mgr. Henryk Kapiszewski, Kapelan Chorągwi X. Dr. Karol Milik, Dyr. Gustaw Rokita.

I. Wydział Ogólny:

Kierownik i referent osobowy: h. Dr. Józef Bielec.
Przyboczny Komendanta Chorągwi: Alojzy Spyrka.
Sekretarz: Leonard Sylwester.
Kierownik kancelarii: Czesław Ludwiczak.
Gospodarz: Mieczysław Nowakowski.
Referent Statystyczny: Feliks Gołnik.
Referent Prasowy: Władysław Skoczylas.
Referent Krzyży i Książeczek Służbowych: Ludwik Wacławek.
Kronikarz: Alojzy Hnida.
Kierownik archiwum: Stanisław Sapa.

II. Wydział Organizacyjny:

Kierownik: vacat.
Referent organizacyjny: ph. Karol Struzik.
Referent objazdów: Alojzy Spyrka.
Hufcowy katowicki: Tadeusz Nowakowski.

III. Wydział Programowy:

Kierownik i Referent „Bucza”: Komendant Chorągwi M. Łowiński.
Referent Szkolenia Starszyny: Hm. Rp. Prof. Tadeusz Maresz.
Referent Akcji Letniej: Władysław Kluzik.
Referent Prób: ph. Piotr Wicik.
Referent Zawodów: h. Jan Grzbiela.
Referent Drużyn Rzemieślniczych: h. Jerzy Lis (urlop.)
Referent Oświatowy: ph. Prof. Marjan Wierzbiański.
Bibliotekarz: Witold Prabucki.

IV. Wydział Wychowania Fizycznego:

Kierownik: Adam Weber.

V. Wydział „Jamboree“ (tj. Zlotu Międzynarodowego).

Kierownik: h. Mgr. Henryk Kapiszewski.

Sekretarz: Jerzy Przyłucki.

Skarbnik: Rudolf Pasz.

Współpracownik: inż. Eugenjusz Daniec.

IV. Wydział Zlotu Narodowego.

Kierownik: h. Jan Grzbiela.

Referent: ph. Paweł Ciastuła.

Honorowa Rada Starszyzny.

Przewodniczący: Hm. Rp. Prof. Tad. Maresz.

Członkowie: h. Dr. Józ. Bielec, h. Jan Grzbiela, h. Mgr. Henryk Kapiszewski, h. Jerzy Lis.

3. Instytucje i przedsiębiorstwa K. Ch.

a) Biblioteka.

Istnieje w małych rozmiarach od roku 1922, jednak z powodu szczupłości lokalu i braku kredytów, akcja na szerszą skalę jest bardzo utrudniona. Posiadane książki, przeważnie fachowe, są przeznaczone głównie dla członków i współpracowników K. Ch.

Książek posiadamy 160, w tem harcerskich 130, pedagogicznych 12 i historycznych 18. We wszystkich bibliotekach na terenie Chorągwi posiadamy 6.387 książek.

4. Sposób pracy Komendanta i Komendy.

Jednym z głównych punktów pracy tegorocznej było wewnętrzne zorganizowanie K. Ch. Praca ta była pilna i trudna, ponieważ centrala, kierująca życiem z górą 4.000 młodzieży i posiadająca 250 samodzielných oddziałów (hufce i drużyny), sama wewnątrz nie była należycie zorganizowana, a nadewszystko nie miała pod dostatkiem odpowiednich ludzi, których brak daje się odczuwać i obecnie, choć w mniejszym stopniu.

Główny wysilek był zwrócony w kierunku wyszukiwania nowych pracowników z pośród harcerzy, czem głównie zajmował się Dh. h. J. Grzbiela.

Pozatem wciągnęliśmy do roboty szereg starszych harcerzy.

Środowisko współpracowników K. Ch. jest dość różnorodne, częściowo złożone z nie-harcerzy.

Wszelkie sprawy są załatwiane na zebraniach ścisłej Komendy Chorągwi, które odbywają się w każdą środę.

Raz na miesiąc odbywały się odprawy Hufcowych w większości połączone ze Zjazdem Starszyny.

Na Zjazdach tych, obok załatwiania spraw bieżących, na porządku dziennym były referaty z zakresu metodyki ogólnych zagadnień harcerskich, oraz ćwiczenia praktyczne z różnych dziedzin.

Jeśli chodzi o urzędowanie, to Komendant Chorągwi jest w lokalu K. Ch. codziennie, za wyjątkiem dni przedświątecznych, w których udaje się na wizytacje.

Kierownicy Wydziałów są w K. Ch. najmniej dwa razy w tygodniu, a współpracownicy najmniej raz na tydzień. Tu zdają sprawozdania ze swych prac, które z braku lokalu załatwiają w swych mieszkaniach prywatnych.

Lokal K. Ch. składa się z dwóch pokoi, jednakże w jednym z nich urzęduje równocześnie K. D. H., a w drugim sekretariat i wydział skarbowy Z. O., oraz biblioteka K. Ch.

Obecnie w ramach ogólnych omówimy pracę, wykonaną przez poszczególne wydziały.

I. Wydział ogólny.

Kierownik: Dh. h. Dr. Bielec.

Uporządkował kancelarię bieżącą Chorągwi, zajął się zorganizowaniem archiwum i związana z tem segregacją materiałów, przechowywanych z lat dawnych.

Założył teczkę drużyn i hufców, teczkę korespondencji „rzeczowe”. Redagował rozkazy K. Ch. Zestawiał dane statystyczne, dotyczące ankiety szkolnej, stanów liczbowych itp.

Zajmował się dostawą krzyży i książeczek służb. Zajmował się zbieraniem wycinków prasowych, wysyłaniem komunikatów z życia harcerskiego przez radio itp.

Pod koniec roku rozpoczął prace, związane z zaprowadzeniem kroniki za rok 1928, oraz uporządkowaniem spraw personalnych starszyny harcerskiej.

II. Wydział organizacyjny.

Kierownik: Dh. h. Mgr. H. Kapiszewski, następnie Dh. h. J. Grzbiela.

Z powodu zmian na stanowisku kierownika i poszczególnych referentów nie wykazał specjalnej ruchliwości.

Najważniejszą pracą była przeprowadzona po wakacjach rejestracja drużyn czynnie pracujących, na podstawie meldunków rozpoczęcia pracy.

Pozatem kierował wizytacjami, zarejestrował nowo zgłaszające się drużyny, opracował wzory raportów dla wizytarów. Zebrał zgłoszenia od drużyn, udających się na Zlot Narodowy i wydał w sprawach Zlotu specjalne wskazówki.

Opracował dla wszystkich starostw wykazy drużyn i hufców na terenie powiatu.

III. Wydział programowy.

Kierownik: Dh. M. Łowiński.

Opracował całość programów, związanych z przeprowadzeniem kursów instruktorskich stałych i ruchomych, dla ogólnej ilości 149 harcerzy. z tego trzy kursy z próbą na podharcemistrza. Wydał wzorcowe programy dla obozów dwu tygodniowych.

Przeprowadził kurs dla nauczycieli w Katowicach. Zarejestrował imiennie wszystkich harcerzy, posiadających stopnie, zaprowadzając dla każdego stopnia specjalną księgę z skorowidzem alfabetycznym.

Wydano wskazówki do przeprowadzania prób harcerskich.

Przeprowadzono całość prac administracyjnych i statystycznych, związanych z akcją letnią. Przygotowano program i przeprowadzono zawody o harcerskie mistrzostwo Śląska w Katowicach-Ligocie.

Po koniec roku w porozumieniu z GKM. uruchomiono kurs korespondencyjny dla starszyny, oraz opracowano program pracy dla zastępów, udających się na Zlot Narodowy.

IV. Wydział wychowania fizycznego.

Kierownik: Dh. Gustaw Rokita.

Wydał instrukcje o przeprowadzaniu próby sprawności fizycznej. Przeprowadził szereg imprez z FW. (jak zawody w grach ruchowych, w lekkiej atletyce itp). Kierownik wydziału reprezentował harcerstwo na zebraniach Komitetów WF. na powiat i miasto Katowice, oraz współdziałał czynnie z tymi Komitetami, uzyskując m. i. na użytek harcerstwa boisko w Katowicach.

Po wakacjach przeprowadzono zawody strzeleckie i lekkoatletyczne korespondencyjne i mistrzostwo Chorągwi, oraz wysłano reprezentację na zawody strzeleckie do Warszawy.

W tych zawodach Śląsk uzyskał mistrzostwo Polski w lekkiej atletyce i IV miejsce w zawodach strzeleckich.

Wydział „Jamboree“ (t. j. Zlotu Międzynarodowego).

Kierownik: Dh. h. Mgr. H. Kapiszewski.

Został powołany we wrześniu 1928 r. i zajął się zorganizowaniem wyprawy harcerzy Śląskich na Międzynarodowy Zlot do Anglii w myśl planu, opracowanego przez Komendanta Chorągwi.

Przedewszystkiem zorganizowano zastępy ze zgłoszonych harcerzy w następujących środowiskach: Cieszyn, Bielsko, Rybnik, Katowice, Załęże, Brzeziny, Bytków, Niwka, Nowy Bytom, Królewska Huta, Mysłowice oraz z szeregu innych środowisk, przyjęto zgłoszenia indywidualne. Ogólnie przygotowuje się do wyjazdu 180 harcerzy. Jaka ilość wyjedzie, trudno dziś określić, z powodu nieustalenia przez GKM. rozdzielnika.

Opracowano plan pracy, kontrolowano wszystkie zastępy kilkakrotnie, a następnie zorganizowano je w drużyny „dżemberowe.“ Główny wysiłek został skierowany na przygotowanie pokazów „polskich“ śpiewy, tańce i zwyczaje.

Celem ułatwienia pracy Z. O. w wyszukiwaniu funduszków opracowano specjalny memoriał dla informacji władz i osób zainteresowanych o celach tej wyprawy. Zorganizowano zbieranie stałych miesięcznych opłat w wysokości 10—20 zł od wszystkich uczestników, otwierając w tym celu specjalne konto w PKO.

Wydano specjalne dwie instrukcje w sprawach „Jamboree“ oraz przeprowadzono dwie odprawy z drużynowymi i zastępowymi, omawiając szczegóły wyjazdu.

Sprawozdanie kasowe wydziału Jamboree.

Rachunek bilansu po dzień 30. 3 1929

Aktywa

Pasywa

	zł	gr	zł	gr		zł	gr
1. Gotówka			197	87	1. Grupa uczestnicza I.	6.596	50
2. P. K. O. (żyrowe)	1.414	59			2. „ „ II.	1.853	75
książeczka oszczędności	7.250	—	8.664	59	3. Subwencje gmin	140	—
					4. Inne	242	21
			8.832	46		8.832	46
<u>Miesięczne zamknięcie</u>							
<u>po dzień 30. III. 29</u>							
	Winien		Ma				
	zł	gr	zł	gr			
Kasa	4.750	—	4.582	13			
P. K. O. żyrowe	8.723	34	7.308	75			
Gr. I.	—		6.596	50			
Gr. II.	—		1.853	75			
Koszta handlowe (wydatki)	301	83	*)				
% (prowizje, odsetki, i t. p.	29	05	45*)	59			
Z. O.	—						
Interesenci	60	—	547	50			
P. K. O. książeczka oszczędn.	7.250	—	40	—			
Subwencje gmin (różne)	—		140	—			
	21.114	22	21.114	22			

*) Uzyskujemy zwrot kosztów porta przez uczestników.

(—) Rudolf Pasz, skarbnik Jamboree.

(—) Marjan Łowiński, — Komendant Chorągwi.

Objazdy i wizytacje w ciągu roku

(z wyjątkiem obozów).

Wizytowanie drużyn spoczywało głównie na hufcowych. Raportów z tych wizytacji, w jakiejś specjalnej formie nie było poza sprawozdaniami ustnymi na odprawach hufcowych.

Pozatem wszyscy członkowie K. Ch., w ramach dysponowanego czasu, odwiedzali poszczególne środowiska i drużyny.

Ogólnie przeprowadzono następujące wizytacje w ciągu roku sprawozdawczego:

Komendant Chorągwi M. Ł o w i ń s k i — 38 dojazdów.
Kierownik Wydziału Ogólnego h. Dr. J. B i e l e c — 12 dojazdów.

Kierownik Wydziału Jamboree, h. Mgr. H. K a p i s z e w s k i — 27 dojazdów.

Kierownik Wydziału Złotu, h. J. G r z b i e l a —
—12 dojazdów.

Różni wizytatorzy z ramienia K. Ch. — 22 dojazdów.

Razem odbyło się z Komendy Chorągwi 111 dojazdów.

Pozatem drużyny w Katowicach, Niwce, Brzezinach, Tychach i Chorzowie były wizytowane przez Dh. Naczelnika GKM. Hm. Rp. St. S e d l a c z k a i Przew. Z. O. W. J o r d a n ó w n e.

Jeśli chodzi o charakter wizytacji, to przeważnie polegała ona na obecności na zbiórkach, konferencji z drużynowym (hufcowym) i opiekunem oraz na nauczaniu chłopców jakichś gier i śpiewów.

B. Życie Chorągwi.

Życie Chorągwi w okresie ubiegłym można scharakteryzować jako dążenie do podniesienia swej **wartości moralnej**.

Dążenie to, realizowano różnymi sposobami. Jeśli chodzi o samą K. Ch. — to, korzystając z okazji „**Roku Zawiszy**“, dążyliśmy do podniesienia w pierwszym względzie **obowiązkowości** wśród grona starszyny i drużyn, przez zwrócenie specjalnej uwagi na sumienne spełnianie swych obowiązków.

Musimy podkreślić, że nastąpiła pod tym względem poprawa, o czym najlepiej świadczy fakt, że ostatnie 5 odpraw w ub. roku odbyły się przy udziale wszystkich hufcowych.

Najlepiej o wzroście tej obowiązkowości świadczą poniższe tabelki:

I. Obecność hufcowych na odprawach:

Data	% obecnych	Data	% obecnych
9. 1.	33,0%	16./3.	68,7%
24. 2.	62,0%	24./3.	81,2%

Data	% obecnych	Data	% obecnych
25. 3.	81,2%	7. 9.	100,0%
20. 4.	87,5%	13. 10.	100,0%
19. 5.	93,7%	17. 11.	100,0%
16/17. 6.	92,0%	15. 12.	93,3%
29. 6.	93,3%	Średnia obecność	85,9%

II. Obowiązkowość za rok 1928 r.

Na podstawie bardzo dokładnie obliczonego terminarza z roku ub. podajemy poniżej zestawienie załatwiania przez drużyny i hufce rozkaów, wydawanych przez Komendę Chorągwi.

Wyjaśniamy, że pod słowem „obowiązkowość“ rozumiemy nadesłanie danych (wykonanie rozkazu itp.), dotyczących roku ub. bez względu na opóźnienie.

Pod słowem „punktualność“ — nadesłanie danych w terminie nakazanym przez Komendę Chorągwi.

L. p.	H u f i e c	Obowiązkowość			Punktualność		
		I. półrocze	II. półrocze	średnio	I. półrocze	II. półrocze	średnio
		%	%	%	%	%	%
1	Bielsko	52	82	67	24	72	48
2	Brzeziny	34	38	36	5	23	14
3	Bytków	27	56	46	2	18	10
4	Cieszyn	45	65	55	17	30	23
5	Katowice	24	56	45	8	32	20
6	Królewska Huta	45	47	46	20	22	21
7	Lubliniec	31	47	39	—	31	15
8	Mikołów	21	20	21	12	13	13
9	Mysłowice	30	52	41	7	26	16
10	Nowy Bytom	26	63	44	9	40	24
11	Nowa Wieś	27	65	46	—	18	12
12	Pszczyna	54	68	61	11	34	22
12	Rybnik	34	50	42	11	25	18
14	Świętochłowice	16	48	32	13	24	18
15	Tarnowskie Góry	17	29	23	2	4	3
Średnio chorągiew		34	50	42	10	27	18

Drugim środkiem na podniesienie „moral“, było zwrócenie baczej uwagi na ścisłe przestrzeganie prawa harcerskiego. Postawiliśmy zasadę, że wolimy mieć mniej, a dobrych harcerzy.

W wypadku nieliczenia się z naszymi uwagami i radami, usuwaliśmy niepoprawnych ze Z. H. P.

Trzecim niejako środkiem do stwierdzenia poziomu „moral“ było zwrócenie baczniejszej uwagi na naukę szkolną harcerzy.

Ogólny wynik ankiety w tej sprawie jest następujący:

Harcerzy bez not niedostatecznych	83%	} dane od 658 harcerzy
„ z 1-ą notą niedostateczną	10%	
„ z 2-ma not. niedostatecz.	6%	
„ z notą ze sprawowania b. d.	52%	
„ z notą ze sprawowania dobr.	43%	
„ promowanych do klasy następnej	95%	

Również w związku z obowiązkowością zwrócono uwagę na sprawy finansowe, tj. na opłacanie przez harcerzy składek do drużyn, które wyniosły 5.199,52 zł (w r. 1927 — 2.100,88 zł), pozatem na dochody drużyn z przedsiębiorstw, które dały 6.019,34 zł (w r. 1927 — 6.006,97 zł), mimo, że ilość członków zmalała o 789, oraz na **oszczędność**. Ta ostatnia rzecz, rozpoczęta z okazji „Dnia Oszczędności“, jest postawiona w kilku środowiskach bardzo dobrze, tak, że wszyscy harcerze mają ks. oszczędnościowe.

Poniżej podajemy w porządku chronologicznym najważniejsze zdarzenia z życia Chorągwi w roku sprawozdawczym:

8. I. — Rozpoczęcie prac wstępnych, związanych z uruchomieniem Komisji Dostaw Harcerskich (KDH).
- 11.—12. II. — Wizytacja Chorągwi przez Druha Naczelnika GKM. St. Sedlaczka i Kierownika Wydziału Org. GKM. Dh. h. Czaplińskiego.
13. II. — Pierwsze zebranie w sprawie Szkoły Instruktorskiej.
28. III.—1. IV. Kurs dla nauczycieli w Katowicach.
- 12.—15. IV. — Odprawa Komendantów Chorągwi i Zjazd Walny ZHP. w Warszawie.
- 21.—22. IV. — Uroczystość 15-to lecia w Cieszynie.
25. IV. Druh M. Łowiński został mianowany przez Naczelnictwo ZHP. Komendantem Chorągwi Śląskiej.
14. V. — Audycja w Radio katowickiem, poświęcona św. Józefowi, w wykonaniu drużyn żeńskich i męskich.
20. V. — Zawody o harcerskie mistrzostwo Śląska w grach sportowych na Stadionie w Królewskiej Hucie.
- 16.—17. VI. — Pierwszy Zjazd Starszyny Chorągwi Śląskiej w Górkach Wielkich, na przyszłym folwarku harcerskim „Bucze“, z udziałem starszyny z Czechosłowacji i Niemiec.
28. VI.—1. VII. — Harcerskie zawody o mistrzostwo Śląska w Katowicach-Ligocie.
- 5.—29. VII. — Pierwszy kurs instruktorski w Górkach Wielkich, prowadzony przez Druha h. J. Grzbielę.
29. VII.—22. VIII. — Drugi kurs instruktorski w Górkach Wielkich, prowadzony przez Dh. M. Łowińskiego.
- 11.—15. VIII. — Pierwszy obóz kombinowany dla harcerzy z całej Chorągwi w Górkach Wielkich.
17. VIII. — Wizytacje obozów przez P. Wojewodę Dr. M. Grażyńskiego i P. Dowodcę Dywizji Śląskiej, Gen. Dr. J. Zajacę.
22. VIII.—2. IX. — Obóz wędrowny starszyny: Katowice—Warszawa—Białowieża—Mosty—Grodno—Wilno—Troki—Warszawa—Katowice.
29. IX. — Złożenie życzeń imieninowych P. Wojewodzie Dr. M. Grażyńskiemu.
16. X. — Zawody lekkoatletyczne korespondencyj. o mistrzostwo Chorągwi i Związku Harcerstwa Polskiego (Chorągiew Śląska uzyskała I-sze miejsce, tj. Mistrzostwo Polski za rok 1928).

30. X.—4. XI. — Odprawa Komendantów Chorągwi.
 31. X. — Udział Delegacji Śląska w uroczystościach 10-cio letniego połączenia harcerstwa i przyjęcie u Pana Prezydenta na Zamku w Warszawie.
 10. 11. XI. — Udział Harcerstwa we wszystkich środowiskach w obchodach 10-cio lecia Rzeczypospolitej.
 17.—18. XI. — Zjazd Starszyny i Drużynowych z udziałem Dh. Naczelnika GKM, Hm. Rp. St. Sedlaczka w Katowicach.
 20. XI. — Komendant Chorągwi był przyjęty na specjalnej audjencji u P. Dowódcy Dywizji Śląskiej Gen. Dr. J. Zajaca.
 3. XII. — Uroczystość utworzenia nowego hufca harcerskiego w Bielszowicach.
 8. — 9. XII. — Odprawa Komendantów Chorągwi w Warszawie.
 12. XII. — Specjalna audjencia u P. Wojewody Śląskiego, Dr. M. Grażyńskiego.
 16. XII. — Zawody strzeleckie w Katowicach i zamknięcie zawodów korespondencyjnych strzeleckich o mistrzostwo Chorągwi.
 29.—31. XII. — Udział reprezentacji Chorągwi Śląsk. w Zawodach Strzeleckich o harcerskie mistrzostwo Polski w Warszawie, w liczbie 18 zawodników.

Charakterystyka stanu chorągwi.

W dziale poprzednim omówiliśmy najbardziej charakterystyczny dla roku sprawozdawczego wzrost obowiązkowości, obecnie z braku miejsca, choć w ramach ogólnych, chcemy podać cechy charakterystyczne stanu obecnego chorągwi i zmian, jakie zaszły w ub. okresie.

Najbardziej rzuca się w oczy konsekwentnie przeprowadzone zmniejszenie ilości młodzieży, wyrażające się cyfrą 789 (co stanowi 19,1% stanu ilościowego), przy równoczesnym wzroście wyrobienia harcerzy.

Przechodząc do szczegółów, a chcąc dać obraz możliwie dokładny całości pracy, musimy omówić: 1. **młodzież harcerską**, 2. **starszyny** i 3. **pomoce**.

1. **Młodzież harcerska** a) według wieku:

D a t a	W i e k					
	do 11		12—15		ponad 16	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%
8-go maja 1927	489	11,8	2148	52,2	1486	36,0
15-go grudnia 1928	433	12,9	1612	48,6	1289	38,5
Różnica	— 56	+ 1,1	—536	— 3,6	—197	+ 2,5

Jak z danych tych widać ubytek procentowy (w stosunku do całej ilości harcerzy w roku 1928) nastąpił jedynie w grupie środkowej, tj. od lat 12 do 15, natomiast musimy podkreślić bardzo dodatni objaw procentowego wzrostu wilcząt (najmłodszy), a starszych harcerzy, mimo dość silnego na-

cisku na usuwanie jednostek słabych, zwłaszcza pod względem przestrzegania prawa harcerskiego.

b) według stopni harcerskich (wyrobienie):

D a t a	Bez		III		II		I		HR.		Razem ze st.	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%
8-go maja 1927	2491	60,4	1209	29,3	359	8,7	56	1,4	80	0,2	1632	39,6
15-go grudnia 1928	1525	45,7	1147	34,4	513	15,4	125	3,7	24	0,8	1809	54,3
Różnica	-956	-14,7	-62	+5,1	154	+6,7	69	+2,3	16	+0,6	177	+14,7

Widzimy z cyfr powyższych, że odpadli prawie jedynie t. zw. kandydaci, tj. harcerze bez stopnia, natomiast wszystkich innych, nazwijmy ich harcerzami „wykwalifikowanymi“, przybyło dość dużo, a nawet w stopniach wyższych ilość ich wzrosła dwu- i trzykrotnie.

Rozwój ten jest bardzo charakterystyczny i śmiało możemy powiedzieć, że poziom wyrobienia harcerzy wzrósł dość znacznie.

Nakoniec chcemy podać szereg cyfr ilustrujących środowisko, z jakiego harcerze pochodzą:

Szkoły powszechne

miejskie 453

wiejskie 726 Razem 1.179

Młodzież pozaszkolna

miejska 92

wiejska 357

Zarobkujący w wieku

od 17 do 21 444

ponad 21 148 Razem 1.041

Uczniowie gimnazjów 744

Seminarja nauczycielskie 243

Szkoły zawodowe 100

Wyższe zakłady naukowe 27 Razem 1.114

Widzimy, że młodzież chorągwi dzieli się na trzy wyraźne grupy; pierwsza z nich to młodzież szół powszechnych, druga grupa, to młodzież **pozaszkolna i pracująca zawodowo**, oraz trzecia, którą właściwie należy rozpatrywać w dwu podgrupach, tj. uczniowie szkół przygotowujących zawodowo, oraz gimnazjiści: pierwsi z nich mają dla naszej chorągwi specjalne znaczenie — jako przyszli **kierownicy ruchu**, drudzy przeważnie uciekają na studia i długie lata trzeba na nich czekać. Zobaczmy, ilu powróci do pracy.

II. Starszyzna.

Ten drugi czynnik, może najważniejszy, bo od niego robota zależy, przedstawia się w sposób następujący:

D a t a	Starszyny jest				Powinno być starszyny	Brakuje
	plm.	h.	h. r.	Razem		
8-go maja 1927	10	2	—	12	156	144
15-go grudnia 1928	20	6	1	27	143	117
różnica	+10	+4	+1	+15	—13	—27

Pozatem mamy następujących kierowników pracy:

	1927	1928
Drużynowych i hufcowych pełnoletnich	45	62
Drużynowych i hufcowych było na kursach instruktorskich	—	64
Drużynowych i hufcowych mianowanych instruktorów	5	8

Liczyby te mówią same za siebie, widać z nich nie tylko pracę, ale i jej realne wyniki, w postaci wzrostu ilościowego wykwalifikowanych kierowników pracy.

Musimy podkreślić, że przez tegoroczne kursy przeszło 149 harcerzy, to jest o 46 więcej, niż przez wszystkie razem wzięte kursy, zorganizowane przez Komendę Chorągwi w latach 1924—27. Ten duży wysiłek zrobiliśmy specjalnie, ponieważ w roku 1929 z powodu Złotu Narodowego i Międzynarodowego nie będziemy mogli takiej uwagi poświęcić sprawie wyszkolenia starszyny.

Spis starszyny.

Harcistrz Rzeczypospolitej:

1. Maresz Tadeusz, Prof. gimnazjal.

Harcistrze:

2. Affanasowicz Michał, Dr. Inżynier Prof. Szkoły Przemysłowej.
3. Bielec Józef Dr., urzędnik Państw. Banku Rolnego.
4. Grzbiela Jan, urzędnik wojewódz.
5. Kapiszewski Henryk, Mgr. praw. urzędnik wojewódzki.
6. Lis Jerzy, ślusarz kolejowy.
7. Tomala Otton urzędn. wojewódz.
8. Wierzbiański Marjan, Prof. gimn.

Podharcistrze:

9. Ciałuła Paweł, nauczyciel.
10. Czyżewski Adam, Prof. gimnazjal.
11. Guzy Alfons, student praw U. J.
12. Guzy Antoni, student filozofii U. J.

13. Hrczarek Franciszek, Prof. gim.
14. Karpala Julian, nauczyciel.
15. Kwaśniewicz Mieczysław, Dypl. Inż. górniczy.
16. Libura Innocenty, Prof. gimnazj.
17. Mańka Paweł, urzędnik wojew.
18. Miąsik Józef, Dypl. Inż. górniczy.
19. Niederliński Wojciech, urzędnik gminy.
20. Nowak Edward, pracownik biur.
21. Orszulik Andrzej, pracownik biurowy.
22. Partyka Eugeniusz, nauczyciel.
23. Piorun Feliks, wychowanek szk. podchor.
24. Ślesinski Adam, urzędnik kolei.
25. Stróżyk Karol, urzędnik wojew.
26. Szpakowski Władysław, naucz.
27. Wacławek Ludwik, urzędnik prywatny.
28. Wicik Piotr, tercjan gimnazjalny.

III. Pomoce.

Przechodząc do zagadnienia III-go, tj. do pomocy, jaką otrzymujemy w naszej pracy z różnych stron, możemy ją podzielić na: a) żywa i b) martwa.

Do pierwszej zaliczamy prace opiekunów, kapelanów, lekarzy itp. W dziale tym widzimy poprawę, a ilustrują to cyfry następujące:

	1927	1928	różnica
Opiekunów	123	105	— 18
Kapelanów	14	37	+ 23
Lekarzy	6	34	+ 28

Spadek opiekunów jest tylko pozorny i spowodowany tem, że przybyło drużynowych pełnoletnich, którzy opiekunów nie potrzebują.

W grupie drugiej, tj. pomocy rzeczowej, tak zwanej martwej, musimy wymienić:

	1927	1928	różnica
Izb (lokali)	54	86	+ 32
Książek w bibliotekach	—	6.387	—
Prenumerowanych pism	56	492	+ 436

Program pracy.

Na czoło zagadnień harcerskich na Śląsku, mimo dość dużego dorobku lat ostatnich, wysuwa się w dalszym ciągu sprawa podniesienia poziomu wyrobienia harcerskiego i wewnętrznego zwarcia gromady harcerskiej.

Zagadnienie to da się zrealizować w pierwszym rzędzie przez wzmocnienie kadr starszyny i starsze harcerstwo jako podwaliny ruchu.

Zagadnieniem pierwszym zajmowaliśmy się specjalnie w r. ub.; w r. b. poświęćmy specjalną uwagę pracy drużyn starszych harcerzy.

Bardzo pomocnymi w tym dziale pracy będą dwa wielkie przedsięwzięcia, tj. udział w Zlocie Narodowym, na który wybiera się około 1.000 harcerzy i Zlocie Międzynarodowym, dokąd wysyłamy około 200 chłopców.

W dziale organizacyjnym przesuniemy uwagę z pracy wewnętrznej Komendy Chorągwi na pracę i organizację hufców i związane z tym pewne przesunięcia w podziale terytorjalnym Chorągwi. Tendencją K. Ch. jest odciążenie hufców od pracy administracyjnej, a skierowanie ich jak najbliżej drużyn i zastępów harcerskich.

Zestawienie statystyczne Choraǳi Śląskiej Męskiej z dnia 15 XII. 28

L. p.	Hufiec	Środowiska	**) Drużyn	zastępów	Biblioteka		Wartość inwent.	*) Dochody	*) Wydatki	Harcerzy					bez stopni	III. st.	II. st.	I. st.	H. Rzp.	Ćwiczy w p. w.
					książek	pism				do 11	od 12-15	od 16-20	od 21	Razem						
1.	Bielsko	3	6	17	247	20	1 807.50	357.78	329.09	14	67	52	5	138	51	53	29	5	—	36
2.	Bielszowice . . .	4	5(2)	14	727	13	756.—	1 428.72	1 669.86	24	59	45	4	132	47	63	19	3	—	12
3.	Brzeziny	7	11(2)	24	351	13.	1 470.76	635.55	1 050.20	46	123	80	14	263	136	98	23	5	1	41
4.	Bytków	6	7(1)	26	411	107	3 112.30	8 125.90	6 437.21	42	127	71	24	264	123	96	38	7	—	45
5.	Cieszyn	1	6	19	842	15	3 936 —	1 082.12	702.85	12	51	83	17	163	74	59	20	10	—	59
6.	Katowice	6	8(3)	26	759	66	2 782.55	7 406.58	7 407.45	75	102	110	11	298	136	73	66	23	—	48
7.	Król. Huta . . .	4	6(1)	18	474	13	2 632.05	3 494.12	3 258.85	5	98	63	6	172	39	90	36	5	2	52
8.	Lubliniec	8	9(1)	21	72	14	582.—	1 978.21	1 945.87	22	143	27	3	195	98	65	30	2	—	16
9.	Mikołów	3	4(1)	7	55	—	661.—	161.20	108.90	10	20	45	1	76	30	27	14	5	—	31
10.	Mysłowice	11	14(5)	32	750	79	5 271.18	3 681.88	995.86	19	154	119	7	299	128	100	54	16	1	35
11.	Nowy Bytom . . .	2	6	19	168	55	850.—	98.10	87.96	25	73	27	29	154	90	34	21	7	2	43
12.	Nowa Wieś	1	5	14	7	3	250.50	2 575.67	2 535.23	7	54	50	8	119	54	34	25	6	—	20
13.	Pszczyna	4	6	23	336	26	1 081.10	2 978.08	1 990.03	8	139	76	2	225	108	62	50	5	—	44
14.	Ruda	2	2(3)	9	—	—	120 —	—	—	4	56	27	2	90	35	49	5	1	—	13
15.	Rybnik	12	14(2)	37	799	31	5 123.10	3 039.96	1 058.24	63	154	130	17	364	189	131	38	6	—	108
16.	Świętochłowice .	3	5	14	8	5	959.25	3 206.50	3 020.48	30	57	33	8	128	69	31	25	2	1	17
17.	Tarn. Góry	11	8(7)	20	221	12	1 300.—	1 191.66	1 194.21	27	134	28	8	197	114	69	10	2	2	42
18.	Komenda Choraǳi	1	1	—	160	20	—	—	—	—	—	10	47	57	4	13	10	15	15	—
Razem Choraǳiew 88		120(28)	340	6 387	492	32 675.29	41 442.03	33 772.21	433	1612	1076	213	3334	1525	1147	513	125	24	662	

*) Dochody i wydatki przeważnie bez akcji letniej.

**) W nawiasach drużyny zawieszone.

W dalszym ciągu będziemy dążyć do podniesienia ogólnego wyrobienia harcerskiego, a specjalnie będziemy kontynuować pracę nad podniesieniem obowiązkowości w spełnianiu swych należności organizacyjnych.

Gros pracy techniczno-harcerskiej, oraz z zakresu wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, będzie się skupiało nad przygotowaniem udziału harcerzy w obu wyżej wspomnianych już Złotach i związanych z nimi zawodami z techniki harcerskiej, wych. fizyczn. i przysp. wojsk.

Po wakacjach przewidujemy wzrost liczebny drużyn w związku z tendencją K. Ch., aby w żadnej gminie nie brakowało zastępu harcerskiego.

W związku z wybudowaniem „B u c z a” zajmiemy się specjalnie sprawami programowymi, związanymi z wykorzystaniem go w ciągu całego roku.

Praca powakacyjna pójdzie pod hasłem przygotowania się godnego do uroczystości dziesięciolecia harcerstwa Śląskiego, przypadającej w roku 1930.

Poniżej podajemy punktami te z ważniejszych zagadnień, którymi będziemy się specjalnie zajmować w roku 1929:

1. Przygotowanie i udział w Złocie i Jamboree.
 2. Praca drużyn starszych harcerzy.
 3. Organizacja obozów krótkich dla harcerzy pracujących w miesiącach maju i czerwca.
 4. Dalsze szkolenie starszyny.
 5. Sprawy programowe „B u c z a”.
 6. Dalsze podniesienie obowiązkowości.
 7. Przygotowanie do 10-cio lecia harcerstwa Śląskiego.
 8. Pomoc harcerzom w przysposobieniu się zawodowemu.
-

Uzupełnienie statutu.

Zgodnie z udzielonemi przez Walny Zjazd Oddziału Śląskiego Z. H. P. w dniu 25 marca 1928 r. pełnomocnictwami, Zarząd Oddziału na zebraniu dnia 26 marca 1929 r. uchwalił wprowadzić następujące zmiany w projekcie „Statutu Śląskiego Oddziału Z. H. P.”:

1. § 6. Końcowe słowo „Zarząd Oddziału“ zmienić słowem „Komenda Chorągwi“.
 2. Poprawić numerację rozdziału V (dotychczasowe brzmienie IV).
 3. § 23 nadać brzmienie: „Zarząd Oddziału składa się z 9 członków, wybieranych na trzy lata przez Zjazd Oddziału; komendantki Chorągwi Żeńskiej, komendanta Chorągwi Męskiej oraz z osób, kooptowanych na jeden rok, w ogólnej liczbie nie większej niż 4.“
 4. § 26 skreślić.
 5. W § 27 skreślić słowa: „trzy razy do roku“, a wstawić słowa: „raz na miesiąc“.
 6. § 28 dodać uwagę tej treści: „U w a g a: Za wszelkie zobowiązania pieniężne, poczynione bez zgody Z. O. lub zawarte przed zatwierdzeniem niniejszego statutu Z. O. nie będzie ponosił żadnej odpowiedzialności.“
 7. § 29 skreślić.
 8. W § 30 wiersz 2-gi słowo „technicznie“ zastąpić słowem „wychowawczo“.
-

Wykaz środowisk harcerskich na terenie Oddziału Śląskiego Związku Harcerstwa Polskiego.

CENTRALA

Zarząd Oddziału Śląskiego ZHP.
Komenda Chorągwi Żeńskiej
Komenda Chorągwi Męskiej
Komisja Dostaw Harcerskich
Katowice, Podgórna 7 V. p.
Konto PKO. 304.169 i Bank Gosp.
Kraj.
Przewodn. Zarządu Oddziału
Dh. Wanda Jordanówna, ul. Woje-
wódzka 29, II. p., tel. 16-04.
Kom. Chor. Żeńskiej
Dh. Mgr. Jadwiga Laszczkówna,
Województwo, Wydz. Ośw.
Kom. Chor. Męskiej
Dh. Marjan Łowiński, Wielkie
Hajduki, ul. Sienkiewicza 5.

HUFCE MĘSKIE.

BIELSKO.

Komendant Hufca
Dh. Roman Koncki, Bielsko,
Szkoła Przemysłowa.
I. Druż. im. Tadeusza Kościuszki
Dh. Sułkowski, Stefan, Bielsko,
ul. Staszycza 2.
II. Druż. im. J. Poniatowskiego
Dh. Mały Mieczysław, Bielsko,
szkoła przemysłowa.
III. Druż. im. Kaz. Puławskiego
Dh. Hernas Władysław, Bielsko,
Gimn. Polskie.
IV. Druż. im. Zawiszy Czarnego
Dh. Łaciak Leon, Mikuszowice Śl.
nr. 88.
V. Druż. im. J. Bema, Dziedzice
Dh. Dutka Stan., Szkoła 4.
I. Druż. w Czechowicach
Dh. Kałus Zdzisław, Dziedzice 54.

BIELSZOWICE.

Komendant Hufca
Dh. Gałazka Ign., Bielszowice,
ul. Zabrska 60.

I. Druż. im. Ks. J. Poniatowskiego
Dh. Robert Przegendza, Bielszo-
wice, ul. Główna 69.
II. Druż. im. Dr. Mieleckiego
Dh. Czuzerricht, Gerh., Pawłów,
ul. Paskowa 2.
III. Druż. im. Zawiszy Czarnego
Dh. Jan Wójcik, Bielszowice, ulica
Zabrska 28.
II. Druż. im. Tomasza Zana Pawłów
Dh. Józef Wolany, Pawłów, ulica
Główna 74.
I. Druż. im. Janasa w Pawłowie
Dh. Hiacynt Gluch, ul. Górnicza
nr. 18.
I. Druż. im. A. Mickiewicza-Kończyce
Dh. Wiktor Spyra, ul. Górnicza 16.

BRZESZYN.

Komendant Hufca

Dh. Mańka Paweł, Brzeziny Śl.,
ul. Ligonja 4.
I. Druż. im. Andrzeja Małkowskiego
Dh. Mańka Paweł, Brzeziny Śl.,
ul. Ligonja 4.
II. Druż. im. Jana Sobieskiego
Dh. Alfons Bieniek, Brzeziny Śl.,
ul. Kościuszki 16.
III. Druż. im. Tad. Kościuszki
Dh. Karol Bąk, Brzeziny Śl.,
ul. Trautmana 1.
I. Druż. im. Ks. Damrota-Szarlej
Dh. Jan Langfort, Kamień, ulica
Główna 52.
II. Druż. im. Tad. Kościuszki
Dh. Zygm. Rabus, Szarlej, ulica
Gimnazjalna 15.
III. Druż. im. Zawiszy Czarnego
Dh. Jan Wycik, Kamień, Szkoła 1.
I. Druż. im. Bol. Chrobrego, Kamień
Dh. Alojzy Owczarek, Kamień,
ul. Główna 13.
I. Druż. im. Ks. J. Poniatowskiego
Dh. Paweł Szygula, Dąbrówka W.

- I. Druż. im. Stef. Czarnieckiego K. G.
Dh. Ryszard Broń, Kozłowa Góra,
ul. Główna 52.
- I. Druż. im. J. Kilińskiego, Piek. W.
Dh. Grzenia Gerh., Piekary Wlk.,
ul. Mariacka 118.
- I. Druż. m. J. Poniatowskiego Brzoz.
Dh. Ryszard Zajonc, Brzozowice,
ul. Piekarska 175.
- IV. Druż. im. A. Mickiewicza, Brzez.
Dh. Mańka Paweł, Brzeziny Śl.,
ul. Ligonja 4.

BYTKÓW.

Komendant Hufca

- Dh. Paweł Wróbel, Bytków, ulica
Michałkowska 33.
- Druż. im. Andr. Małkowskiego
Dh. Ryszard Laska, Bytków, ul.
Michałkowska 29.
- Druż. im. Tad. Kościuszki Mała Dąbr.
Dh. Robert Niedziela, Mała Dą-
brówka, ul. Polna 2.
- II. Druż. im. A. Mickiewicza M. Dąbr.
Dh. Tadeusz Bizerski, Mała Dą-
brówka, Szkoła III.
- I. Druż. im. H. Dąbrowskiego, Chorz.
Dh. Piotr Korzus, Chorzów, Plac
Piastowski 14.
- Druż. im. A. Mickiewicza- Michałkow.
Dh. Jan Anders, Michałkowice, ul.
Piłsudskiego 11.
- I. Druż. im. St. Staszycy Siemianow.
Dh. Marjan Miodoński, Siemiano-
wice, Szkoła Staszycy.
- II. Druż. im. Ks. J. Poniatowskiego
Dh. Feliks Gólnik, Katowice, Bank
Zw. Sp. Zarobkow.
- I. Druż. im. Tad. Kościuszki Wełnow.
Dh. Oswald Kozioł, Wełnowiec,
ul. Kościuszkii 30.

CIESZYN.

Komendant Hufca

- Dh. Karol Kiswa, ul. Haasego 1.
- I. Druż. im. Każ. Puławskiego
Dh. J. Jazowy, Cieszyn, Polskie
Gimnazjum.
- II. Druż. im. J. Hallera
Dh. Wład. Guzowski, Bobrek, Se-
minarium nauczyc.
- III. Druż. im. Tad. Kościuszki
Dh. Stanisław Belon, Urz. Skarb.
- IV. Druż. im. J. Kilińskiego
Dh. Karol Kiswa, ul. Haasego 1.
- V. Druż. im. H. Sienkiewicza
Dh. Emil Zaręba, Hażlaska 10.

- Harcerska Druż. Akademicka
Dh. Stan. Zembowicz, Ks. Swierze-
go nr. 10.

KATOWICE.

Komendant Hufca

- Dh. Tadeusz Nowakowski, Marsz.
Piłsudskiego 47.
- I. Druż. im. Tad. Kościuszki
Dh. Wagner Łucjan, Szopena 8.
- II. Druż. im. Wład. Jagiełły
Dh. Walerjan Woźnicki, Urząd
Celny.
- III. Druż. im. K. Chodkiewicza
Dh. Wagner Łucjan, ul. Szopena.
- IV. Druż. im. J. Poniatowskiego
Dh. Rafał Bednarz, Załęże, Woj-
ciechowskiego.
- V. Drużyna
(Nieczynna.)
- VI. Druż. im. Rom. Traugutta st.-harc.
Dh. Ed. Leonard, Jagiellońska 36.
- VII. Druż. im. Boł. Chrobrego Załęże
Dh. Alojzy Bujok, Załęże, ul. Woj-
ciechowskiego. 23.
- Druż. im. H. Sienkiewicza Bogucice
Katowice II, Kop. Ferdynand, do-
my nadgórnicze
- Druż. im. T. Kościuszki Dąb
Dh. Kroker, Dąb, Dębowa.
- Druż. im. J. Sobieskiego Ligota
Dh. J. Jochemczyk, Ligota,
Dworzec.
- Druż. im. K. Puławskiego Panewniki
Dh. Paweł Heller, Kostuchna, po-
wiat Pszczyna.

KRÓL. HUTA

Komendant Hufca

- Dh. Eugen. Partyka, 3-go Maja 58.
- I. Druż. im. B. Chrobrego
Dh. J. Czech, Graniczna 4.
- III. Druż. im. D. Czachowskiego
Dh. Nikodem Kaleta, 3-go Maja 79
u p. Sikory.
- IV. Druż. im. Stef. Czarnieckiego
Dh. Gołabek Marjan, Mysłowice,
ul. Zachęty.
- I. Druż. i. J. Poniatowskiego W. Hajd.
Dh. Wincenty Rudek, W. Hajduki,
ul. 16. Lipca 18.
- II. Druż. im. T. Kościuszki W. Hajd.
Dh. Zygm. Lechoń, W. Hajduki,
ul. Sienkiewicza 5.
- Druż. im. T. Kościuszki Nowe Hajd.
Dh. Ignacy Magiera, Nowe Haj-
duki, Szkoła ewangelicka.

LUBLINIEC.

- Komendant Hufca
Dh. Ludwik Kłama, Mickiewicza 15
- I. Druż. im. T. Kościuszki
Dh. Wład. Planetorz, bursa gimn.
- II. Druż. im. A. Mickiewicza
Dh. Alojzy Gajek, ul. Dworcowa.
- I. Druż. im. T. Kościuszki Olszyna
Dh. Ludwik Kłama, Lubliniec, Mickiewicza 15.
- Druż. im. H. Sienkiewicza Lubsza
Dh. Szulc, Lubsza, Szkoła.
- Druż. im. T. Kościuszki Kalety
Dh. J. Olszówka, Kalety, Szkoła.
- Druż. im. Stef. Czarnieckiego Solarnia
Dh. R. Rzemieniecki, Solarnia, Szkoła.
- Druż. im. A. Mickiewicza Koszęcin
Dh. S. Prauza, Koszęcin, Szkoła.
- Druż. im. A. Mickiewicza Kokotek
Dh. R. Makarewicz, Kokotek, Szkoła.
- Druż. im. Orłat Lwowskich Lubliniec
Dh. Stan. Wojciechowski, Lubliniec, Szkoła.
- Druż. im. J. Poniatowskiego Psary
Dh. Wład. Niechciał, Psary.

MIKOŁÓW.

- Komendant Hufca
Dh. Józef Czerniak, Mikołów, Pl. Miarki 28.
- I. Druż. im. J. Poniatowskiego
Dh. Gerh. Knapik, Pszczyńska 10.
- II. Druż. im. T. Kościuszki
Dh. Szczep. Jastrzębski, Miarki.
- II. Druż. im. K. Miarki
Dh. T. Krawczyk, Mikołów.
- Druż. im. T. Kościuszki Wyry
Alojzy Pucher, Wyry, Główna 40.
- Druż. w Orzeszu
Dh. Gamończyk, Orzesze.

MYŚLOWICE.

- Komendant Hufca
Dh. Adolf Kania, Myśłowice, Szkoła powsz. 4. Tel. 67.
- I. Druż. im. J. Poniatowskiego
Dh. Greiss Marian, Myśłowice, Miarki 14, u. p. Malharek.
- II. Druż. im. A. Mickiewicza
Dh. Alojzy Ciałoń, Myśłowice, Seminarjum męsk.
- III. Druż. im. J. Kilińskiego
Dh. Buczek Paweł, Myśłowice, ul. Piaskowa 10.

- V. Druż. im. T. Kościuszki
Dh. Skrzypek Fran. Myśłowice, ul. Boliny 6.
- VI. Druż. im. J. Słowackiego
Dh. Fran. Drzymała, Gimn. Państ.
- Druż. T. Kościuszki Niwka
Dh. Edward Nowak, Niwka.
- Druż. im. J. Hallera Słupna
Dh. Gerh. Kuderski, Myśłowice, ul. Bytomska 47.
- I. Druż. im. R. Traugutta Giszowiec
Dh. Julian Karpala, Giszowiec, Szkoła I.
- Druż. im. T. Kościuszki Stary Bieruń
Dh. Czajka Stan., Stary Bieruń, Szkoła.
- Druż. im. gen. Bema Imielin
Dh. Artur Pohł, Imielin, ul. 3-go Maja 25.
- Druż. im. Bartosza Głowackiego Janów Wiejski
Dh. Gajowski Jerzy, Kolonia Niskowice, ul. Górna 7.

NOWY BYTOM.

- Komendant Hufca
Dh. Zygm. Stebelski, Szkoła II.
- I. Druż. im. Niedurnego
Dh. Witold Kowalski, Urząd Gminny.
- II. Druż. im. T. Kościuszki
Dh. Grohmann Miecz., Szkoła II.
- II. Druż. im. Wł. Reymonta
Dh. Emil Chowański, Gimnazjum.
- Druż. im. J. Poniatowskiego Zgoda
Dh. Jan Pałacz, Zgoda, szkoła.
- IV. Druż. wodna im. Króla Władysława IV.
Dh. Stebelski, Nowy Bytom, Szkoła II.
- V. Druż. wilczał im. Ks. Konarskiego
Dh. Gomoluch Józef, Nowy Bytom, Szkoła II.

NOWA WIEŚ.

- Komendant Hufca
Dh. Augustyn Aleksa, Urz. Gminny
- III. Druż. im. Rymera
Dh. Hugon Niedziela, ul. Bielszowska 3.
- V. Druż. im. J. Sobieskiego
Dh. Stypa Gerh., Piotra Skargi 6a.
- II. Druż. im. T. Kościuszki Kochłowiec
Dh. Augustyn Fryc, Kochłowiec, Radoszowska.
- VII. Druż. im. Stan. Moniuszki N. Wieś
Dh. Piskoń Teod., 3-go Maja 85.

- I. Druż. im. Zawiszy Czarnego
Nowa Wieś
Dh. Gerh. Herisz, Lipowa 4.
IV. Druż. morska im. H. Dąbrowskiego
Nowa Wieś
Dh. Gabor Robert, Kopernika 1.

PSZCZYNA.

- Komendant Hufca
Dh. Czesław Kumala, Szkoła.
I. Druż. im. T. Kościuszki
Dh. Paweł Latusek, Gimnazjum.
II. Druż. im. Stan. Tarkowskiego
Dh. Bolesław Myszor, Gimnazjum.
III. Druż. im. K. Miarki
Dh. Fr. Żmuda, Semin. nauczyc.
Druż. im. T. Kościuszki Murcki
Dh. Antoni Wróbel, Murcki, Katowicka 11.
Druż. im. J. Słowackiego Kostuchna
Dh. Emil Grzesica, Kostuchna, Szkolna 62.
Druż. im. Bol. Chrobrego Tychy
Dh. Szeliga Jan, Tychy, Dom Gminny.

RUDA.

- Komendant Hufca
Dr. Dr. prof. Grondalczyk, Gimnaz.
II. Druż. im. T. Kościuszki
Dh. Jan Rudnik, Bytomska 29.
Druż. im. St. Batorego
Dh. Stawinoga Alojzy, ul. Niedurnego 1.
Druż. im. T. Kościuszki Orzegów
Dh. Piotr Burczyk, Orzegów, Bytomska.
Druż. w Goduli
Dh. Kasprzyk Marjan, Godula, Szkoła I.

RYBNIK.

- Komendant Hufca
Dh. Józef Pukowiec, Chwałowice, Szkoła.
Druż. im. H. Dąbrowskiego Knurów
Dh. Antoni Szymański, Knurów, Szkoła.
Druż. im. A. Mickiewicza Rybnik
Dh. Winc. Kotula, Rybnik, ul. Larysza 3.
Druż. im. Zawiszy Czarnego Parusz.
Dh. Józef Paprotny, Paruszwowiec, Piasek.
Druż. im. St. Żółkiewskiego Ligota
Dh. R. Snyczka, Rybnik-Ligota.

- Druż. im. Zawiszy Czarnego Rybnik
Dh. J. Pukowiec, Chwałowice.
Druż. im. H. Sienkiewicza Rybnik
Dh. Innocenty Libura, prof. gimn.
Druż. im. T. Kościuszki Kop. Roemer
Dh. Robert Nowak, Kop. Roemer, Szkoła.
Druż. im. St. Czarnieckiego Rydułtowy
Dh. Marja Rożdżańska, Rydułtowy, Szkoła I.
Druż. im. J. Słowackiego Jejkowice
Dh. Jan Kłama, Rybnik, Zebrzydowska.
Druż. im. K. Chodkiewicza Boguszo-
wice.
Dh. Wł. Kara, kierownik szkoły.
Druż. im. W. Janasa Rybnik
Dh. Zenon Sobolewski, Rybnik, Szkoła I.
Druż. im. St. Żółkiewskiego Nie-
doboczyce
Dh. Konrad Pogorzałek, Niedoboczyce, Szkoła
Druż. im. T. Reytana Błuszczów
Dh. Leon Szymiszek, Błuszczów.
Druż. w Rydułtowiu
Dh. Marjan Główna, Rydułtowy, Szkoła II.
Druż. w Rybniku
Dh. Rudolf Gorywołda, Zakł. Um. Chorych.
Druż. Krywałd
Dh. Orszulik, Szczygłowice.
Druż. im. T. Kościuszki, Rydułtowy
Dh. Emilia Węglarzówna, Rydułtowy, Szkoła II.
Druż. im. T. Kościuszki, Kopalnia Emy
Dh. Emil Wilkus, Kopalnia Emy, Kopernika 63.

ŚWIETOCHŁOWICE.

- Komendant Hufca
Dh. Teodor Piechaczek, 3 Maja 18.
I. Druż. im. P. Niedurnego
Dh. Teodor Piechaczek, 3 Maja 18.
II. Druż. im. J. Poniatowskiego
Dh. Ołojzy Wyciślik, Fokta.
I. Druż. im. A. Mickiewicza Lipiny
Dh. Gniełka Ludwik, Lipiny, ulica Józefa 9.
II. Druż. im. J. Sobieskiego, Lipiny
Dh. Wojciech Niderliński, Średnia nr. 6.
I. Druż. im. T. Kościuszki, Chropaczów
Dh. Wojciech Niderliński, Średnia nr. 6.

TARNOWSKIE GÓRY

Komendant Hufca

Dh. Emil Pieczko, Przemysłowa nr. 27.

I. Druż. im. W. Janasa

Dh. Eryk Szymiczek, K. Miarki 4.

II. Druż. im. K. Chodkiewicza

Figura E., seminarjum nauczycielskie.

III. Druż. im. St. Żółkiewskiego

Dh. Marjan Marek, Sobieskiego 13.

Druż. im. H. Dąbrowskiego, Radzionków

Dh. Herman Stypa, Rojca, Kopalniana 15.

Druż. im. St. Czarnieckiego, Rojca

Dh. Marek Wincent., Rojca, Szkoła II. żeńska.

Druż. im. Zamojskiego, Sucha Góra

Dh. Ryszard Kalyta, Płachówka, poczta Radzionków.

Druż. im. J. Sobieskiego, Tarn. Góry

Dh. Emil Pieczko, Szkoła Górnicza.

Druż. im. T. Kościuszki, Miasteczko

Dh. Sikkówna, Szkoła powsz.
Dh. Marjan Marek, Tarn. Góry, Sobieskiego 13.

Druż. im. K. Miarki, Rojca

Dh. Stanik, Rojca Szkoła III.

Druż. im. St. Żółkiewskiego, Radzionków

Dh. Stanisław Stanik, Szkoła.

HUFCE ŻEŃSKIE.

Spis hufców i hufcowych Ż. Chor. Śl.

1. Hufiec katowicki, — Maria Kapiszewska, Katowice, ul. Reymonta 10, I p.
2. Hufiec Król. Hucki, — Janina Chojnacka, Król. Huta, Gimnazjalna nr. 4.
3. Hufiec mikołowski, — Stanisława Mandatówna, Kostuchna, Szkoła powszechna.
4. Hufiec myślowicki, — Olga Kordecka, Myślowice, Szkoła pow. I.
5. Hufiec rudzki, — Czesława Jakubcówna, Ruda, Hotel „Piast“.
6. Hufiec rybnicki, — Zofja Rozwadowska, Rybnik — Paruszowice, Szkoła powszechna.
7. Hufiec świętochłowicki, — Helena Durkalcówna, Lipiny, Szkoła powszechna I.

8. Hufiec nowowiejski, — Irena Bółówna, Bykowina, p. Nowawieś, Szkoła powszechna.

9. Hufiec brzeziński, — Zofja Piastunówna, Brzeziny, Szkoła pow. II.

10. Hufiec cieszyński, — Janina Pizłówna, Cieszyn, Stalmacha 8.

11. Hufiec tarnogórski, — Helena Karszniewiczówna, Stare-Chechło poczt Świerklany, Szkoła pow.

12. Hufiec siemianowicki, — Stefanja Kowalczykówna, Welnowiec, Szk. powszechna.

HUFIEC BIELSKI

- I. Druż. im. M. Konopnickiej, Bielsko
Dh. A. Szarzecówna, Bielsko, Szk. Wydz. żeńska.

HUFIEC BRZEZIŃSKI

- I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Brzeziny
Dh. Piastunówna, Brzeziny, Szk. pow. II.
- II. Druż. im. M. Konopnick., Brzeziny
Dh. Wacławówna, Brzeziny, 3-go Maja 394.
- I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Szarlej
Dh. Franielówna, Szarlej, Mickiewicza 2.

HUFIEC CIESZYŃSKI

- I. Druż. im. E. Plater, Cieszyn
Cieszyn, Seminarjum żeńskie.
- II. Druż. im. Kr. Jadwigi, Cieszyn
Dh. M. Buzkówna, Cieszyn, Bielska 7.
- III. Druż. im. Pustowójtówny, Ciesz.
Cieszyn, Państw. Szkoła Handl.

HUFIEC KATOWICKI

- I. Druż. im. kr. Kingi, Katowice
Katowice, Gimnazjum żeńskie.
- II. Druż. im. E. Plater, Katowice
Katowice, żeńska szkoła wydział.
- I. Druż. im. Józefy Jotejko, Katowice-Ligota
Katowice-Ligota, szkoła pow. Mottolówna.
- I. Druż. im. Józefy Jotejko, Katowice-Dąb
Katowice-Dąb, Szkoła pow. J. Manowarda.
- I. Druż. im. Józefy Jotejko, Katowice-Bogucice
Katowice-Bogucice, Szkoła C. Desażyna.

I. Druż. im. Józefy Jotejko, Katowice-Załęże
Katowice-Załęże, Sapówna, Janasa nr. 9.

I. Druż. im. K. Potockiej, Janów Janów, Szkoła pow. Szyszkowiczówna.

I. Druż. im. „zuchów“, Katowice Katowice, gimnazjum żeńskie.

II. Druż. im. „zuchów“, Katowice Katowice, szkoła wyd. żeńska.

HUFIEC KRÓL. HUCKI

I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Król. Huta Król. Huta, 3-go Maja Szkoła XV.

II. Druż. im. ks. Wandy, Król. Huta Król. Huta, Szkoła powsz. V.

III. Druż. im. ks. Wandy, Król. Huta Król. Huta, Kazimierza I. Sikorzanka.

IV. Druż. E. Plater, Król. Huta Król. Huta, Gimnazjum żeńskie.

V. Druż. im. „Grażyny“, Król. Huta Król. Huta, Miejska Szkoła Handl.

I. Druż. im. Marji Konopn., Wielkie Hajduki
Dh. S. Sadowska, Wiel. Hajduki, szkoła powsz.

II. Druż. im. ... W. Hajduki
Dh. Widerówna, W. Hajduki, Kolonja Dworcowa 24.

III. Druż. im. św. Teresy, W. Hajduki Dh. Rakówna, W. Hajduki, szkoła pow.

I. Druż. im. M. Konopnick., Chorzów Dh. Mańkówna M., Chorzów, ul. Szkolna 20.

HUFIEC MIKOŁOWSKI

I. Druż. im. Curie-Skłodowsk., Mikołów
Mikołów, Gimnazjum żeńskie.

I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Kostuchna
Dh. S. Mandatówna, Kostuchna, szkoła pow.

I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Jaśkowice
Dh. H. Kuszewska, Jaśkowice, szkoła pow.

I. Druż. im. EM. Plater, Łaziska-Gór.
Dh. F. Tomańkówna, Łaziska G. szkoła pow.

I. Druż. im. ... Pszczyna
Pszczyna, Gimnazjum żeńskie.

I. Druż. Em. Plater, Tychy
Dh. Cepokówna, Tychy, Urząd Gminny.

HUFIEC MYŚŁOWICKI

I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Myślowice Myślowice, Semin. żeńsk. plac Wolności.

II. Druż. im. M. Konopnickiej, Myślowice Myślowice, Semin. żeńsk., plac Wolności.

III. Druż. im. ks. Wandy, Myślowice Myślowice, Semin. żeńsk., plac Wolności.

IV. Druż. im. Kr. Jadwigi, Myślowice Myślowice, Gimnazjum żeńskie.

I. Druż. im. Em. Plater, Giszowiec Dh. F. Kostecka, Giszowiec, szkoła powsz.

I. Druż. im. M. Konopnickiej, Nikiszowiec
Dh. Pardelówna, Nikiszowiec, szk. powszechna I.

I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Niwka
Dh. M. Habilewiczówna, Rożdżeń. Piłsudskiego 2.

HUFIEC NOWO-WIEJSKI

I. Druż. im. Król. Jadwigi, Nowa Wieś Nowa Wieś, Seminarjum żeńskie.

II. Druż. im. E. Plater, Nowa Wieś Nowa Wieś, Seminarjum żeńskie.

III. Druż. im. „Orląt“, Nowa Wieś Nowa Wieś, Szk. pow. Pawlikówna

I. Druż. im. Król. Jadwigi, Bykowina Bykowina, p. N. Wieś, Szkoła powszechna.

I. Druż. im. M. Konopnickiej, Bielszowice
Bielszowice, Główna 192. Cimorkówna.

I. Druż. im. Ks. Wandy, Kochłowice Kochłowice, Szk. powsz., Jaśkólska.

I. Druż. im. E. Plater, Pawłów Pawłów Szk. powsz. żeńska, Bielawska.

HUFIEC RUDZKI

I. Druż. im. Z. Chrzanowskiej, Ruda Ruda, Starowiejska 4. M. Głoszówna.

II. Druż. im., Ruda,
Ruda, Słowackiego 10 E. Lossanka.

III. Druż. im. R. Traugutta, Ruda Ruda, „Hotel Piast“. Jakubówna.

IV. Druż. im. E. Plater, Ruda Ruda, Biskupiecka 3. Tomczykówna.

I. Druż. im. ... Orzegów
Orzegów, Szkoła pow., Grafiówna.

HUFIEC RYBNICKI

- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Rybnik
Rybnik, Mikołowska 51. Gawlikówna.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Rybnik-Ligota
Rybnik-Ligota, Szk. p. Gruszczyńska.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Rybnik-Paruszowice
Rybnik-Paruszowice, Szk. p. Rozwadowska.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Biertułtowy
Biertułtowy, Szk. pow. Grzegorzycówna.
- I. Druż. im. św. Jadwigi, Chwałowice
Chwałowice, p. Rybnik, Szk. pow.
- I. Druż. im. św. Jadwigi, Jejkowice
Jejkowice, Szk. pow. Sadowska.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Knurów
Knurów, Błachutówna, Szk. pow.
- I. Druż. im. M. Konopnickiej, Rydułtowy
Rydułtowy, Szk. pow. II.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Obszary
Obszary, szkoła pow. L. Sosnowska.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Czerwionka
Czerwionka, szk. pow. Niewiadomska.
- I. Druż. „Zuchów“, Czerwionka
Czerwionka, Szkoła Powsz.

HUFIEC SIEMIANOWICKI

- I. Druż. im. M. Konopnickiej, Wełnowiec
Dh. E. Wolna, Wełnowiec, plac K. Miarki 5.
- I. Druż. im. Kr. Jadwigi, Bytków
Michałkowice, Zamek.

- I. Druż. im. ... Siemianowice
Siemianowice, Szkoła im. Sienkiewicza.
- II. Druż. im. ... Siemianowice
Siemianowice, Gimnazjum komunalne.

HUFIEC ŚWIĘTOCHŁOWICKI

- I. Druż. im. M. Konopnickiej, Lipiny
Lipiny, św. Jana 1. Smerczokówna.
- I. Druż. Świętochłowice
Świętochłowice, Szk. powsz. Torzówna.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Godula
Godula, Szk. pow. W. Wiatrówna.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Nowy Bytom
Nowy Bytom, ul. Hallera 6a. Berczowska.
- II. Druż. im. T. Kościuszki, Nowy Bytom
Nowy Bytom, Szk. powsz. K. Płutówna.
- I. Druż. im. T. Kościuszki, Chropaczów
Hipiny, Szkoła pow. p. Rejówna.
Komendant Hufca.
- I. Druż. im. ... Chropaczów
Dh. Rejówna, Lipiny, Szkoła pow.

HUFIEC TARNO-GÓRSKI

- I. Druż. im. Ks. Wandy, Tarn. Góry
Tarnowskie Góry, Gimnazjum żeńskie.
- II. Druż. im. Król. Jadwigi, Tarn. Góry
Tarnowskie Góry, Szk. pow. żeńska.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Radzionków
Radzionków, szkoła Mickiewicza.
- I. Druż. im. Król. Jadwigi, Bobrowniki
Bobrowniki, Szkoła powszechna.

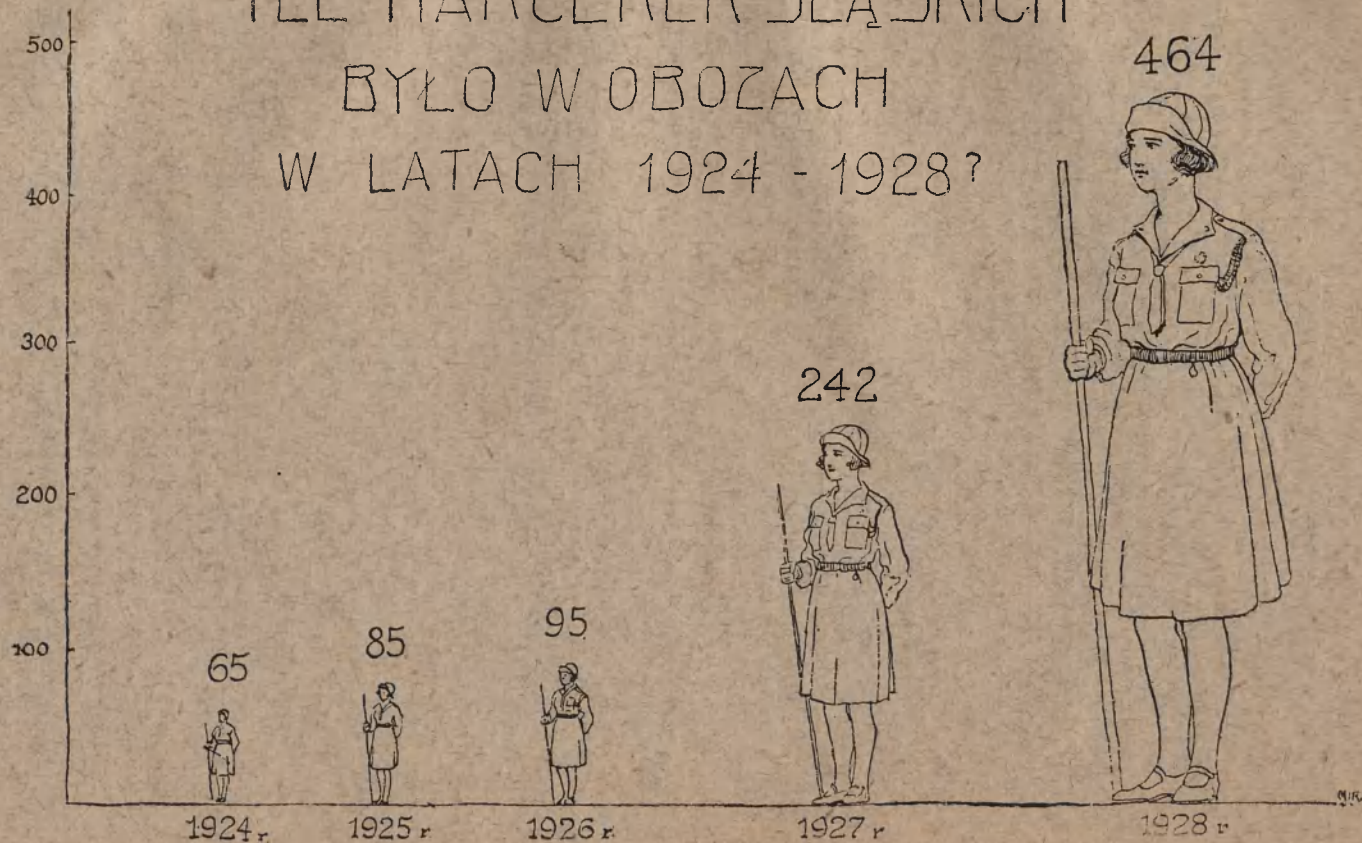
Koła przyjaciół harcerstwa.

1. Katowice, przy Kom. Hufca Męsk.
Prezes Gustaw Rokita, Katowice,
ul. Mickiewicza nr. 10.
2. Katowice, przy Kom. Hufca Żeńs.
na ręce Pani Młodzianowskiej,
Katowice, ul. Warszawska nr. 25.
3. Brzeziny, przy druż. męsk. i żeńs.
Prezes Dentysta Marczkowski,
Brzeziny, ul. Poniatowskiego.
4. Bielsko, przy Kom. Hufca M. i Ż.
Prezes Inżynier Michał Afanasow-
icz, Bielsko, Szkoła przemysł.
5. Bielszowice, przy druż. męskiej
i żeńskiej
Prezes Dyrektor Wiktor Strze-
szewski, Bielszowice, Dyrekcja
Kopalni.
6. Cieszyn, przy Kom. Hufca M. i Ż.
Prezes Ks. Senator Józef Londzin,
Cieszyn, Magistrat, adr. na ręce
Pani inż. Riessowej, Cieszyn, ul.
Bogacka.
7. Chorzów, przy druż. męsk. i żeń.
Prezes Inż. Honheiser, Chorzów,
Państwowa Fabryka Azotu.
8. Chropaczów, przy druż. męsk. i ż.
Prezes Naczeln. Gminy Jan Przy-
były, Chorzów, Urząd Gminy.
9. Dziedzice, przy druż. męsk. i ż.
Prezes Naczelnik Stacji Kolejow.
Midowicz, Dziedzice stacj. kolej.
10. Giszowiec, przy druż. męsk. i ż.
Prezes kierownik szkoły, Rzeź-
nicki, Giszowiec Szkoła.
11. Hajduku W., przy druż. męsk. i ż.
Prezes Naczelnik Gminy Karol
Grzesik, Hajduki W. Urząd Gmin.
12. Król. Huta, przy druż. żeńskiej
Przewodnicząca Pani Górkiewi-
czowa, Król. Huta, adres na ręce
P. Harasiewiczowej, Sobieskiego.
13. Król. Huta, centralne
Prezes Prezydent Miasta Spalten-
stein, Magistrat, adres na ręce P.
Harasiewiczowej, ul. Sobieskiego.
14. Król. Huta, przy druż. męsk.
adres druż. Gordon, Król. Huta,
ul. Jgiellońska 2.
15. Król. Huta, przy druż. męsk.
adres druż. Zieliński, Król. Huta,
ul. Rynek nr. 3.
16. Knurów, przy druż. męsk. i żeńs.
Prezes Dyrektor Januszewski,
Knurów, Dyrekcja Kopalni.
17. Kochłowice, przy druż. męsk. i ż.
Prezes Wawrzynek, Kochłowice.
18. Ligota-Katowice przy druż. męsk.
i żeńskiej
Prezes Radca Wielebski, Ligota-
Katowice, Urząd Gminy.
19. Lubliniec, przy Kom. Hufca M.
i Żeńsk.
Prezes Ks. Kapt. Szymała, Lubli-
niec, Bursa Szkolna.
20. Lipiny, przy druż. męsk. i żeńsk.
Prezes Naczelnik Gminy Lazar,
Lipiny, Urząd Gminy.
21. Łagiewniki, przy druż. męsk. i ż.
Prezes Kierownik Szkoły Mater-
nowski, Łagiewniki, szkoła pow.
22. Mała Dąbrowka przy druż. męsk.
Prezes Kierownik Szkoły Gomoła,
Mała Dąbrowka, szkoła powsz.
23. Michałkowice, przy druż. męsk.
i żeńskiej
Prezes Dyrektor Kopalni inż. Kra-
jewski, Michałkowice Dyr. Kop.
24. Mikołów, przy druż. męsk. i żeńs.
na ręce Pani Dyrekt. Gimn. żeńs.
Ringlarówniej, Mikołów, Dyr. Gim-
nazjum żeńsk.
25. Mysłowice, przy druż. męsk. i ż.
na ręce Pani naucz. Świdzińskiej,
Mysłowice, Seminarjum żeńsk.
26. Niwka, przy druż. męsk. i żeńsk.
Prezes Ks. Szambel. Golla Niwka,
poczta Modrzejów, Plebanja, woj.
Kieleckie.
27. Nowa Wieś, przy druż. męsk. i ż.
Prezes Naczelnik Gminy Fryc,
Nowa Wieś, Urząd Gminy.
28. Now. Bytom, przy druż. męsk. i ż.
Prezes Dyrektor Kopalni inż. Ab-
salon, Nowy-Bytom, Dyr. Kopalni.

- | | |
|---|--|
| <p>29. Rybnik, przy Kom. Hufca M. i Ż.
Prezes Starosta Jan Wyględa,
Rybnik, Starostwo.</p> <p>30. Rydułtowy, przy druž. męsk. i ż.
Prezes Dyrektor Kopalni inżynier
Wacław Szymański, Rydułtowy,
Dyrekcja Kopalni.</p> <p>31. Siemianowice, przy druž. męsk.
i żeńsk.
Prezes Minist. Józef Kiedroń, Sie-
mianowice, Zamek.</p> <p>32. Sucha Góra, przy druž. męsk.
Prezes Naczelnik Gminy Wiśniew-
ski, Sucha Góra, Urząd Gminy.</p> <p>33. Świętochłowice, przy druž. męsk.
i żeńsk.</p> | <p>Prezes Starosta Szaliński, Świę-
tochłowice, Starostwo.</p> <p>34. Tarnowskie Góry, przy Kom. H.
M. i Ż.
Prezes Starosta Bocheński, Tarn.
Góry, Starostwo.</p> <p>35. Tychy, przy druž. męskiej
Prezes Poseł Wydra Tychy, Szk.</p> <p>36. Wełnowiec, przy druž. męsk. i ż.
Prezes inż. Szmydt Wełnowiec,
adres na ręce sekr. Skorupa Weł-
nowiec, szkoła.</p> <p>37. Zgoda, przy druž. męskiej
Prezes inż. Józef Dadlez, Zgoda,
Dyrekcja Kopalni.</p> |
|---|--|



ILE HARCEREK ŚLĄSKICH BYŁO W OBOZACH W LATACH 1924 - 1928?



„Harc mistrz“ i Wiadomości Urzędowe Z. H. P.

Miesięcznik pod redakcją h. r. St. Sedlaczka. Tel. 145-54
Oficjalny Organ Naczelnictwa Związku Harcerstwa Polskiego, niezbędny w każdym Kołie Przyjaciół, Hufcu i Drużynie.

Abonament kwart. 3,50 zł., egzemplarz pojed. 1,20 zł

Administracja: Warszawa, ul. Trauguta 2 CKDH.

Redakcja: Warszawa, al. Ujazdowskie 37, m. 12 Tel. 101-20

Konto w Pocztovej Kasie Oszczędności 536

HARCERZ

Jedyny tygodnik dla Młodzieży Harcerskiej. Oficjalny organ kwatery męskiej Z. H. P. pod redakcją h. E. Ryszkowskiego

Obficie ilustrowany o bogatej treści beletrystycznej z licznymi materiałami technicznymi, oraz wskazówkami metodycznymi, powinien się znaleźć w ręku każdego harcerza, harcerki, w bibliotece każdej drużyny. W r. b. zawiera wszystkie oficjalne dane w sprawie Złotu narodowego.

Prenumerata kwart. 4,— zł Egzemplarz pojed. 40 groszy.

Administr.: Warszawa, Trauguta 2 CKDH. Tel. 145-54 Konto P.K.O. 10020

Redakcja: Warszawa, al. Ujazdowskie 37 m 12 Telefon nr. 101-20

Czytajcie!

Prenumerujcie!

„NA TROPIE“

pismo młodzieży polskiej

Wychodzi 25-go każdego miesiąca. Wydawane przez Zarząd Oddziału Śląskiego Zw. Harcerstwa Polskiego, Redaktor Naczelny dh. Marjan Wierzbiański, Redaktor odpowiedzialny dh. h. H. Kąpszewski. Redakcja i Administracja Katowice, ul. Mickiewicza 10, Konto P.K.O. nr. 305,330

Prenumerata kwart. 1,50 zł — Egzemplarz pojed. 50 groszy

Każde Koło Przyjaciół, drużyna, harcerki i harcerze powinni sami prenumerować i jednać prenumeratorów.

Komisja dostaw harcerskich

Katowice, ulica Podgórna 7.

Konto P.K.O. nr. 300,743.

Pod kierunkiem dh. h. Ludwika Wacławka

Dostarcza po najniższych cenach:

Namioty, ekwipunek i umundurowanie harcerskie, sprzęt obozowy i turystyczny, artykuły sportowe i gimnastyczne, oznaki, druki, i książki harcerskie.

Wszelkie dostawy z zakresu P. W. i W. F.

Cenniki i kosztorysy na żądanie,

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000929717



II 54044/0/1928

Sl.